

fontossága vált problémátükküvé, hanem a francia Marseille-Algír-összekötés is. Máltával szemben kitűnő olasz légi támpont Szicília. Az olasz légi erő bármikor eredményesen bombázhathatja ezt a szigetet. A másik oldalról kitűnően kiépített olasz támpont Pantalléria szigete. Ugyanakkor Tuniszt és Bizertát is sakkbantarthatja innen Olaszország.

Anglia másik fontos szigete a Földközi-tenger keleti kijárójánál Ciprus. Innen könnyen lehet felügyelni a tenger keleti részére s biztosítani lehet az Indiába vezető utat. A sziget jelentősége azonban több év óta épüget csökkent, mint Maltáé. Olaszországa a tengernek ebben a részében a Dodekánézosz-sziget-csoport. Leroszon kívül, amelyet az utóbbi időben rendkívül megerősítettek, 12 kis sziget tartozik ide. Mindegyik fontos tengeri és légitöltőbázist nyújt az olasz haderőnek. A legfontosabb tén Lerosz, amely mindössze 330 mérföldnyire van Ciprustól és 550 mérföldnyire Haifától. Haifa, mint ismeretes, az iraki petróleumvezeték torkolata, az angol hadihajók itt látják el magukat olajjal, petróleummal és benzinnel. Port-Said, a Szezi-csatorna nyugati kijárata pedig csak 510 mérföldnyire van Lerosz szigetétől. Ezek a távolságok alig számbajövők a mai hadirepülőgépek sebességét és akciósugarát tekintve. Anglia, mint ismeretes, a szigetecsoport birtoklását azzal igyekezett ellensúlyozni, hogy befolyása alá vonta Görögországot és féltékenyen őrködik a görög függetlenség, helyesebben függőség. Olaszország legutóbbi sakkhúzása, Albánia megszállása hatalmas ellengőzt adott ennek az angol törekvésnek. Albánia kitűnő stratégiai helyzetet foglal el. Azonkívül, aki Albániát ténylegesen bírja, Görögországra is nyomást gyakorolhat. Albánia megszállásával Anglia helyzete olyannyira romlott, földközi-tengeri pozíciója olyan reménytelenül csökkent, hogy az angol flotta még attól a kétségbeesett lépéstől sem riadt volna vissza, hogy megszállja Korfu szigetét, Görögország tulajdonát, amely az Adriai-tenger bejáratánál fekszik és ellensúlya az albán helyzetnek. Albániából Olaszország kényelmesen sakkbantarthatja Görögországot és szinte Athén felett trónol.

A játszma a Földközi-tengeren mind izgalmasabb, feszültebb és léleketelállítóbb lesz. Olaszország helyzete kétségkívül igen nehéz, mert két erős partnerrel áll szemben: Angliával és Franciaországgal. Azt az ügyes politikát követi azonban, hogy egyiket a másik ellen játszsa ki s míg az egyiket fenyegeti, (Franciaországot) addig Angliával kapcsolatban valamennyi lépését a bölcs óvatosság és megfontoltság jellemzi. Ugyanakkor azonban mi sem akadályozza meg, hogy egymásután ne bontogassa az angol pozíció köveit, Franciaországot pedig rávegye arra, hogy északafrikai pozíciója

rovására engedményeket tegyen az olaszoknak. Az természetesen csak kitalálás, hogy Olaszország a régi római birodalom feltámasztására tör és ezért követi el sorozatos akciót. Kétségkívül érdekes program lenne, de túlságosan messzire tekintő. Mindenesetre annyi tény, hogy Olaszország nem hajlandó tovább elviselni Anglia protektorságát és egyeduralmát ezen a tengeren, amelyet Olaszország életterének tekint és olasz beltengernek. Nem hajlandó tűrni azt sem, hogy népszerűségét francia fennhatóság alatt állandóan sérelmek és inzultusok érik és más szedje le a színét azoknak az elő-

nyöknek, amelyek az olasz lakosság és az olasz telepések jóvoltából állottak elő Tuniszban és egyebütt. Játszmájának első részét már megnyerte. Határozó munkával és fáradhatatlan iparkodással kitűnő kulcspozíciókat szerzett magának Angliával és Franciaországgal szemben. A továbbiakban az angol miniszterelnök csütörtöki megállapítása szerint az forog szóban, hogy a Földközi-tengeren a hatalmi egyensúly kérdése kiéleződik. De még ha ez következnék is el, a végeredmény mégis szükségszerűen csak az lehet, hogy a szembenálló erők új egyensúlyhelyzet felé kiegyenlítődjenek.

Csíkyszeredán és Csíksomlyón rendezik meg az idei Katolikus Nagygyűlést

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Katolikus Népszövetség 1939. június 30-án, július 1-én és 2-án rendezi meg XII-ik Országos Katolikus Nagygyűlést Csíkyszeredán és Csíksomlyón. Az Erdélyi Katolikus Népszövetség földrajzi területének mindahárom püspöke jóváhagyta az intézőbizottság fenti határozatát. Az intézőbizottság folyó év április 11-én Kolozsváron tartott ülésén Bálint József igazgató közölte a püspökök úrak hozzájárulását a katolikus nagygyűlés helyéhez és idejéhez.

A nagygyűlés vezérgondolata.

A XII-ik Országos Katolikus Nagygyűlés vezérgondolata: „Krisztus és a gyermek.” A vezérgondolatnak megfelelően dolgozza ki a rendező-

bizottság a nagygyűlés részletes munkaprogramját. A munkarend kidolgozásában a rendezőbizottság alapul veszi Istenben boldogult XI-ik Pius pápa apostoli körlevelét „Az ifjúság keresztény neveléséről.”

Az ország katolikusainak nagy találkozója nevezetessé teszi az a körülmény, hogy az Erdélyi Katolikus Népszövetség földrajzi területének mindahárom püspöke megígérte megjelenését legszébb fekvésű kegyhelyükön, Csíksomlyón, ahol a Boldogságos Szűz Mária oltalmába helyezve és pártfogása alatt rendezik meg a XII-ik országos katolikus nagygyűlést.

A nagygyűlésre vonatkozó összes tudósítást, munkarendet idejében közölni fogjuk.

A francia közönség hangulata a nemzetközi feszültségben

Tüntetés a Saint Malo nevű kikötővárosban a német matrózok ellen és Biarritz fürdőhelyen a Berlin-Róma-Tokio felirású divatruha miatt

Párizsból jelentik: A nemzetközi feszültségre két jellemző incidens történt Franciaországban.

Saint-Maloban a „Blumenthal” nevű német tehergőzös vetett horgonyt. A német matrózok a hajó kikötése után, mint rendesen, most is leszállottak a fedélzetről és sétálgattak a kikötőben. A kikötő francia lakosai szidalmazni kezdték a német matrózokat és percek alatt hatalmas tömeg gyűlt össze és a kis incidens tüntetéssé fajult. A tüntetésnek a rendőrség vetett véget, akik, miután széjjeloszlatták a

tömeget, megkérték a német matrózokat, hogy egyelőre ne hagyják el a „Blumenthal” fedélzetét.

A másik incidens Biarritzban játszódott le. Az előkelő fürdőhely egyik mulatójában egy venezuelai hölgy olyan ruhát viselt, amelyiken az otthoni legújabb divat szerint Berlin-Róma-Tokio felirás volt. A mulató közönsége mind hangosabban adta jelét nemtetszésének és a bojtányt csak úgy tudták megakadályozni, hogy a hölgyet eltávolították a helyiségből.

Petruska

— Egy volt orosz fogoly naplójegyzetéből —
Irta: Várady Irén

Innen, a messze távolból haza gondolok naponta többször is. De egy kis madár rabsorsa mindenütt kísér. Őt esztendő előtt fogtam, léppel a kertünkben egy kis cinegét. Néha énekelt is, de szomorúan, fájdalmasan. Belerezte minden fájdalmát, a szabadság után vágyakozó érzését finom kis hangjába.

En olyankor a tanulást vagy játékot is elhagytam. Oda álltam a kalitka elé és néztem, gyönyörködtem benne.

Most, mikor rab vagyok magam is és sorsom olyan, mint az általam foglyul ejtett madaré, most tudtam megérezni kegyetlen sorsát. Mikor orosz katonák őriznek, kik oly nemtörődve, megértés nélkül néznek most rám. És átéletem itt velem az én kis fogoly madaram szabadság után vágyakozó fájdalmait.

Egy éve már, hogy a Vladimirvolinszki fogolytáborba hozták. Két héten keresztül gyalogoltunk, fáztunk, éhezünk. Szuronyos kozákok vetek körül, akik durván ütlegeltek, ha el-elmaradtunk, mivel már nem bírtuk néha a fázástó menetet. Egy kínos gyötrelmek között értünk egy nagy városba, ahol szétosztottak minket, úgyhogy egyedül kerültem ebbe a fogolytáborba. Idegen volt ne-

kem egyformán mindenki: hosszú heteken keresztül nem beszéltem senkivel, míg egyszer azután a fogolytábor unalmas, egyhangú életét feltűnő dolgok zavarták meg. Frissre meszelték a barakkokat, az ágyainkat fehérbe húzták és míg eddig semmi takarónk nem volt, most finom, meleg gyapjú takarót adtak. Megfagyott lábunkra is új bakancs került. Az ételekre rá sem ismertünk. Míg eddig vízbe főtt krumpli és cukornélküli csaja volt csupán táplálékunk, most finom sülteteket és fánkot is kaptunk.

A talány nyitja az volt, hogy misszionáriusok jöttek Amerikából, hogy felülvizsgálják a fogolytáborokat. Jöttek kedves nők is velük, kik külön-külön megkérdezték: mire van szükségünk? Sokan szappant, fésűt és ehhez hasonlókat kértek társaim közül. Én kértem, hogy adjanak nekem magyar-orosz, német-orosz szótárakat. Nagyon megnéztek. Talán sokallták a kívánságomat; de mosolyogva nyúlt be bőröndjébe egyik hájos kis missziós nő és átnyújtott nekem két vaskos kötetet. A misszió tagjai két nap múlva elmentek s másnap tőlünk mindent elszedtek és minden a régi lett újra, hosszú időre. De egy párszor jöttek még külföldi missziós küldöttek és ilyenkor mindig megismétlődött velünk ez a mostani eset.

Később megengedték, hogy orosz gyermekek behozzanak apró szükséges dolgokat. Így ismerkedtem meg egy tízéves orosz fiúval, kit Petruskának hívtak. Borzas szöke haja rendetlenül benőtte homlokát, de két szemével barátságosan pislogott reám. Hamar összebarkáztunk. Minden nap el-

jött és megkérdezte, mire van szükségem. És minden nap bizalmasabban beszélgettünk. Már annyira megtanultam oroszul, hogy megértett mindent a kis Petruska. Éles eszű, okos fiú volt és én elhatároztam, hogy megtanítom magyarul, németül beszélni. Terveimet örömmel fogadta. Boldog volt, hogy vele foglalkoztam; minden nap ketten forgattuk hosszú ideig a két szótárt.

Rideg, sivár rabsorsom meleggé, napsugarassá tette minden nap, míg velem volt a kis Petruska. Össze szoktunk, kissé talán meg is szerettük egymást. Már mindenről tudtunk beszélni; nemcsak oroszul, de magyarul és németül is gagyogott velem a gyermek. Elmondta a családi titkokat és azt is, hogy hozzám csak rejtve, titokban jöhet. Apja orosz hajós, ki meg is ölné, ha megtudná, hogy magyar fogoly barátja van a fiának.

Egyszer tanulás közben kihívott a csengő szava, — mire félholtan is szaladni kell. Mert ha pontosan nem érnék oda, kijárna egy pár kancsuka-ütés, minek borzalmaik egyik társamon már láttam, de én nem próbáltam még.

Mikor az ajtón visszajöttem, gyökeret vert egy percre a lábam attól, amit láttam. Az ott maradt kis Petruska a két szótárt magához ölelte és hol egyiket, hol a másikat ajkához emelte. Közben felsóhajtott: Istenem! ha ez az enyém lehetne. Ahogy meglátott, összereszt, mintha hideg lenné és a két nehéz könyv gyenge kezéből a földre esett. Az agyagos földről magasra fölverődött a per: csak tapogattam értem el a gyermeket. Szeretettel megéletem és szemébe nézve kérdeztem:

(Chamberlain angol miniszterelnök beszédének folytatása az első oldalról.)

Az angolokkal egyetértésben született francia kormánynyilatkozat

Párizsból jelentik: A folytatólagos minisztertanács határozatait csütörtökön hozta nyilvánosságra a francia kormány, s ez alkalomból Daladier miniszterelnök magyarázó nyilatkozatot tett.

— Legutóbb kijelentettem — szól a nyilatkozat —, hogy Európa az állandó felkészültség állapotában van. Március 29-e óta, amidőn ezt a nyilatkozatot tettem, ebben az értelemben dolgoztunk szónoki kijelentések és hiábavaló kihívások nélkül s olyan katonai intézkedéseket tettünk, amelyek biztosítják a francia birodalom határait. Ugyanakkor folytattuk diplomáciai tevékenységünket a béke fenntartására azoknak az együttműködéseknek megerősítésében, amelyeknek a közös veszedelemmel szemben egyesíteniük kell a szabadságok védelmére kész államokat. Állandó kapcsolatban vagyunk az angol, amerikai, szovjet, lengyel és a Balkán-sövetség államai kormányával. Célunk s meggyőződésünk, hogy elérjük, — a szükséges együttműködés megszervezését azok között a nemzetek között, amelyek nem gondolnak egyetlen nép életérdekeinek fenyegetésére sem és nem vonakodnak az idősebb kérdések lojális megvizsgálásától, el vannak határozva arra, hogy szembeállanak mindenféle uralmi törekvással. Szükséges-e még hozzátennem, hogy Angliával való szoros és mély egyetértésünk soha sem volt erősebb, mint ma.

Ennek megfelelően az angol kormánnyal teljes egyetértésben a francia kormány az alábbi nyilatkozatot teszi:

„A francia kormány a legnagyobb fontosságot tulajdonítja annak, hogy a földközi-tengeri és a balkán-félszigeti status quo minden erőszakkal való módosítását, vagy erőszakkal való fenyegetést megelőzzön. Tekintetbe véve azokat az aggodalmakat, amelyek az utóbbi hetekben felmerültek, a francia kormány Romániának és Görögországnak biztosítékot nyújtott arra, hogy minden olyan cselekedettel szemben, mely világosan fenyegetné Románia vagy Görögország függetlenségét és amellyel kapcsolatban a román vagy a görög kormány úgy vélné, hogy életérdeke a nemzet erejével való ellenállás, a francia kormány kötelezettnek tekinti magát arra, hogy teljes erejével az említett kormányok segítségére siessen.

„Az angol kormány ugyanezen az állásponton van. Más oldalról a francia kormány rendkívül örül, hogy Anglia és Lengyelország kölcsönös kötelezettségeket vállaltak és kölcsönös támogatást határoztak el közvetve vagy közvetlenül fenyegetett függetlenségük védelmére. A

francia-lengyel szövetséget a francia és lengyel kormányok ugyanebben a szellemben megerősítik. Franciaország és Lengyelország azonnali és kölcsönös támogatást biztosítanak egymásnak minden, életérdekeiket fenyegető közvetett, vagy közvetlen fenyegetéssel szemben. Nagyköveteink ezt a nyilatkozatot már ma közlik az összes érdekelt kormányokkal, különösképpen Törökországgal. A francia terület védelme minden közvetett, vagy közvetlen támadással szemben, csupán a béke érdekében keresése, együttes védelem a megtámadott népek részére, minden függetlenségüket fenyegető akcióval szemben. Ez az a politika, amelyet a francia kormány felelőssége tudatában rendíthetetlen határozottsággal követ és amelyről nem hátrál meg, bármilyen kötelezettségeket is róna rá a haza sorsának megőrzése.”

Chamberlain beszédének hatása Angliában.

Londonból jelentik: A londoni közvélemény és az angol sajtó általános meglepéssel fogadta Chamberlain beszédét. A csütörtök esti lapok a beszéddel foglalkozva azt írják, hogy Anglia ugyan reméli a béke lehetőségét, de kész a harcra. A beszéd értékét emeli, hogy az egész parlament kedvvel fogadta — beleértve a munkáspártot is. Elhatározottan tartják a lapok, Attlee őrnagy kritikáját, mert ebből talán a közvélemény azt következtethetné, hogy az angol parlamentben a Chamberlain által felvetett kérdésekben nincsenek egységes vélemények. Kormánykörökben nagy meglepéssel állapítják meg, hogy úgy Lord Churchill, mint Lord Eden volt külügyminiszter helyeslik Chamberlain politikáját. Illetékes angol körök véleménye szerint Anglia maga részéről az

Német hivatalos körök várakozó álláspontra helyezkednek Chamberlain és Daladier beszédével szemben

Berlinből jelentik: Hivatalos német körök még nem foglaltak állást Chamberlain angol miniszterelnök és Daladier francia miniszterelnök csütörtöki nyilatkozata tekintetében. Általában nagy tartózkodással viselkednek, mert nem tudják, hogy az a biztosíték, amit Anglia és Franciaország adott Görögországnak és Romániának, milyen természetű. Ha a két országnak adott biztosíték kapcsolatos a Németország ellen irányuló bekerítési tervvel és Anglia, valamint Franciaország nem egyoldalú védelmet nyújt ezeknek az államoknak, ha-

P. Csávossy Elemér S. J.
a kiváló és tudós jezsuitairó

Tulvilági valóságok és szociális problémák

című könyvében sorra veszi a jelenkor minden ilyen kérdését, a kat. morális szempontjából megvilágítja szükségességüket. Előadja, hogy a pápák szociális enciklikái mit követelnek rájuk vonatkozólag. — A jelenkor könyve P. Csávossy S. J. e munkája, mely az égető kérdésekben biztos eligazítást ad.

Ara kartonkötésben 123 lel.

Újabb szavatossággal csak folytatta eddigi politikáját.

Franciaország ragaszkodott a Romániának adandó szavatossághoz.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph, hogy az angol kormány az utolsó órában határozta el, hogy a kezességet Romániára is kiterjeszti. Eleinte úgy volt, hogy Románia függetlenségének garantálását egy Bucurest—Varsó közötti közvetlen tárgyalás útján rendezik. Daladier francia miniszterelnök azonban közölte az angol kormánnyal, hogy Angliának bármilyen is legyen a felfogása, a francia kormány csütörtökön bejelenti a Romániának adandó kezességet. Csütörtökön éppen ezért az angol kormány úgy határozott, hogy ebben a kérdésben is párhuzamosan halad Franciaországgal.

Mint Bucurestből jelentik, a román hivatalos körök erősen cáfolják azokat a lapjelentéseket, amelyek szerint Románia kérte volna Angliát és Franciaországot, hogy vállalják el Románia védelmének szavatolását. Illetékes román politikusok szerint az angol lapoknak ez a híre csak légből vett koholmány, mert Anglia és Franciaország önként ajánlotta fel védelmét anélkül, hogy a román kormány erre bármelyiküket is felkérte volna.

nem kétoldali egyezményt köt velük, akkor a tengelyhatalmak azonnal megteszik a Mussolini és Hitler beszédében bejelentett ellenlépéseket. Német politikai körök érdeklődéssel vették tudomásul Chamberlain beszédének Anglia és Olaszország viszonyára vonatkozó szavait. Berlinben az a vélemény, hogy Chamberlain a látszat szerint nem hódol be a háborúra szító angol sajtónak és a félrevezetett angol közvéleménynek és még mindig bizik a megbékélés politikájának sikerében.

— Mondd, mitől ijedtél meg? Hiszen csak én vagyok és télem nem kell soha félned, gyermekem. Hogy megláttam szíved titkos sóvárgását a szótárak után? Az nem újság. Rég tudom, kis fiam. De azért most nem adom oda, hogy haza vidd, mert tudom, nem jönnél el hozzám többet ide a fogolytáborba. Hanem tudod mit? Ha nekem egyszer út a szabadság órája és haza indulok, a két szótárt, Petruskám, te is haza viheted. Vagy ha meghalok, akkor is megkapod. Legyen addig közös kincs, amint eddig és együtt tanuljunk tovább belőlük a nyelveket.

A gyermek haza ment és én elgondolkoztam az átélt percekben. Megláttam tisztán, burkolatlan, hogy rajtam keresztül csak a szótárakat szereti és nem engem.

A nehéz, hosszú tél kezdődött megint. Reggelre vastag hó borult mindenre. Két telet már átszenvedtem és most borzadva nézek a harmadik elé. Hat hónapig e vakító fehér hónál nem látok egyebet és a hideg szél átfúj a kis barakkszobában. De Petruska mégis naponta eljött. Nagy eszimbán, bárányszőr bundában és sapkában, mikből az orra hegye is alig látszott ki. Gyorsan pihegett mindég, mint egy kis galamb. A hóban gázolva elfáradt. Zsebében sült meleg krumplit vagy forró, sült döblecet hozott nekem.

Egyik éjjel nem aludtam; talán náthalázat kaptam és reggel nem keltem fel. Gondoltam, legalább elejét veszem a váltóláznak, ami tavaly télen három hosszú hónapig gyötört.

Petruska eljött ma is a rendes időben. Mikor meglátta, hogy fekszem, egy pillanatra gondterhesen nézett s csak aztán ült le mellém az ágyra. Kezem megfogta és ijedten kérdezte:

— Mi lelte? Mi baja, az Istenért? Sápadt arca, mint a halotté és keze forró parázként égött az én megfázott kezemet.

— Ide hallgass, kiesi pajtás. Az éjjel megjelent nekem a Halál. Nagy kaszájával felém sújtott és azt mondta parancsoló hangon: Kelj fel és kövess engem. Ez azt jelenti, hogy más szabadulásom innen nincs, mint a halál. Ezért azt gondoltam: minnek kínlódom még egy napig is? Csak téged vártalak, egyetlen barátom, hogy búcsút vegyek tőled. Nézd, ebben a pohárban méreg van. Egy fél óra és halott vagyok, ha megiszom — és fölhajtottam az aszpirinos pohár vizet.

A gyermek nem fogta meg a kezem, egy arcizma sem rándult meg. Csak nézett és láttam, hogy előbbi gondterhes arca derűsre változott. Felcsillant szemében az a fény, mit csak egyszer láttam, akkor, mikor a két szótárt a földre ejtette.

— Kis fiam, hajolj le hozzám, hogy homlokodat megcsókolhassam. Elválnok most egymástól örökre, de ott fenn találkozunk. A keresztvetést ne feledd el soha, amire tanítottalak. Ezt a két levelet add fel a postára, fiam. Utolsó üzenetem az édesanyámnak és menyasszonyomnak.

Pár pillanatra lecsuktam szemem. A gyermek már nem engem nézett, hanem az asztalon levő szótárakat. És újra megszólított. Petruska össze-

rezent és odaszólt:

— Még él? Nem halt meg? Elintéztek mindent pontosan, ígérem. Efelől nyugodtan halhat meg.

Egy nagyot sóhajtottam s visszafojtott lélekzettel elcsendesedtem.

A gyermek sandán lesett félszemével rám, míg az asztalon lévő két szótárt a karjaiba szorította. Félve fölém hajolt, hogy bizonyos legyen abban, hogy halott vagyok.

Aztán kiszaladt a kis szobából s úgy rohant, mintha kancsukás kozákok kergetnék. Pedig csak én voltam a kergetője. Náthámmal nem törődve, ahogy voltam, úgy szaladtam a gyermek után. A folyosó végén sikerült és elérnem. A két könyvet kihúztam hátulról a hóna alól. Mikor megfordult és meglát, hogy élek, rémületében elsikoltotta magát.

— Pajtás! Csak megréftálalak. Szeress inkább egy kicsit engem is, ne csak a szótárakat.

De barátságunkat nem zavarta meg ez a kis eset. Pár nap múlva ott volt megint a gyermek. Lehet ugyan, hogy talán abban a reményben, hogy egyszer mégis csak igazán meghalok.

Nem haltam meg. De mikor haza indultam, neki adtam a szótárakat. Hogy, hogyan, már nem örvendezett úgy nekik. Mert egy könnyeseppje búcsúzáskor ráesett kezemre és úgy jött velem az állomásig, mint egy hű kutya.

Vagy talán közben megszeretett egy kisse engem is? Meglehet.

A Fasiszta Nagytanács határozatot hozott Albánia csatlakozása elfogadásáról

Biztosítja az albán nép vallási és polgári szabadságait, s megvédi az albán-olasz közös határt. — A Duce beszélt: „Kérjük a világot hagyjon békében bennünket”

Rómából jelentik: A fasiszta nagytanács csütörtökön este történelmi jelentőségű gyűlést tartott Mussolini miniszterelnök elnöke alatt. Az ülésen a nagytanács tagjai teljes számban megjelentek. Az ülés befejeztével a Duce és a nagytanács vezetői a Palazzo Venezia erkélyén jelentek meg, s onnan Starace, a párt főtitkára felolvasta a nagytanács határozatát, amelyet a téren várakozó nép óriási lelkesedéssel fogadott.

A határozat értelmében a fasiszta nagytanács tudomásul vette az albán alkotmányozó nemzetgyűlés határozatát, amely szerint Albánia koronáját felajánlják Victor Emanuel olasz királynak és császárnak. A fasiszta nagytanács kijelenti, hogy Olaszország biztosítja a kitűnő albán nép számára a vallási szabadságot, a polgári haladást és a szociális igazságot és fegyverrel megvédi Albánia és Olaszország határait és a békét.

A nagytanács kifejezésre juttatja a Mussolini miniszterelnök iránt érzett tiszteletét és hódolatát. A határozat felolvasása után a Duce mondott rövid beszédet.

— Azok az események — mondotta — amelyek mostanában végbementek, a mi akaratunk és a mi szilárd elhatározásunk eredményei. A baráti népek iránt barátságos magatartást tanúsítunk, de viszont az ellenséges népekkel szemben ellenséges lesz a magatartásunk. Kérjük a világot, hagyjon békében bennünket és egyenes útunkon ne álljanak elénk.

Albánia kilép a Népszövetségből.

Tiranából jelentik: Az új albán kormány elhatározta, hogy Albánia kilép a genfi Népszövetségből.

Csáky István gróf magyar külügyminiszter beszámolója a parlament két házának külügyi bizottságai előtt

Megokolta a genfi Népszövetségből való kilépést. Kijelentette, hogy Magyarország kisebbségügyi egyezményt akar kötni Romániával

Budapestről jelentik: A képviselőház és a felsőház külügyi bizottságai csütörtökön ülést tartottak. Gróf Csáky István külügyminiszter a bizottságok előtt beszámolót mondott Magyarország legutóbbi külpolitikai magatartásáról. Mindenekelőtt megindokolta, hogy mi készítette Magyarországot a genfi Népszövetségből való kilépésre.

— A Népszövetség — mondotta gróf Csáky István — már kezdetől fogva csalódást okozott minden hozzáfűzött várakozásunkban. A Népszövetség és annak szervei olyan politikai irányzatnak állottak szolgálatában, amely éles ellentétben állott Magyarország célkitűzéseivel. Céljuk a világbékének a status quo alapján való fenntartása volt és egyoldalú propaganda a nemzeti szocialista és fasiszta világnézettel szemben. A nagyobb és kisebb államok egész sora elhagyta a Népszövetséget és maga az angol miniszterelnök kijelentette, hogy téves volna a kisállamoktól, ha biztonságuk megvédését a Népszövetségtől remélnék. A Népszövetség arra is alkalmatlan volt, hogy a kisebbségi szerződés ellenőrzésénél komoly munkát fejtessen ki. Nem valósította meg a Népszövetség a megígért általános leszerelést sem. Erre általános fegyverkezési verseny indult meg, amelyet Magyarország sem nézhetett tétlenül. A legnagyobb nehézség Magyarországnak a Népszövetséggel való együttműködésében politikai téren mutatkozott. Mindaddig, amíg Magyarország a Népszövetség tagja, fennállnak számára bizonyos nemzetközi kötelezettségek, amelyeknek teljesítésére Magyarországot a Népszövetség vezető államai felszólíthatják volna. Jelenleg azonban a Népszövetségben olyan államok vannak és ezeket olyan paktumok kötik össze, amelyeknek törekvése nem ellentétesek a magyar külpolitika alapelveivel.

— A Népszövetség ezen egyoldalú beállítottsága mellett más kis- és középállamok sem

érzik ebben jól magukat. A jelen pillanatban, amikor minden kialakuló félben van, Magyarországnak eszelekvési szabadság, óvatosság tanácsolható minden oldalról. Saját lábunkon állunk, ezért senkinek sem ígérhetjük, hogy mit teszünk, vagy mit nem teszünk. Magyarország fenntartja magának a szabad döntés jogát barátaival szemben, logikus tehát, hogy ne engedje megkötni magát eszelekvésében a Népszövetség, vagy a mögötte állók részéről bizonyos irányban. Fölrajzi és néprajzi helyzet, történelmi hagyományok, óvatosság és a magyarság mérlegelési készsége határozzák meg a magyar külpolitika útjait és céljait a békekészség s az ész parancsainak megfelelően. A Népszövetségből való kilépés hosszas mérlegelés után következett be, nem azért, hogy más kötelezettségeket vegyünk át, hanem, hogy a nemzet önrendelkezési jogát minél nagyobb mértékben biztosítsuk magunknak. Kilépésünk egyes államokat gondolkodásra fog készíteni, hogy vajon a Népszövetséggel való további politikai együttműködés nem jelent-e egyuttal állásfoglalást is?

Csáky magyar külügyminiszter nyilatkozata után Eckardt Tibor, Pever Károly, Ivády Béla és más képviselők szólaltak fel a vitában. A felszólalóknak Csáky gróf azonnal válaszolt. Válaszában utalt a legutóbb bekövetkezett nemzetközi eseményekre és a magyar kormány ezekkel kapcsolatos állásfoglalására.

— Biztosíthatom a román kormányt, — mondotta — hogy arra is számíthat: érzékenységére tekintettel leszünk, mindaddig, míg ő is tekintettel lesz a magyar kisebbség érdekeire. A magyar kormány változatlanul fenntartja azt a régi javaslatát, hogy Románia kössön Magyarországgal kisebbségi egyezményt, úgy amint azt más államok is már megtették. Ez lényegesen enyhítené a két állam viszonyát.

Németország nem készül támadásra Jugoszlávia ellen

Német cáfolat egyes külföldi lapok uszító híreszteléseit ellen

Berlinből jelentik: A csütörtök esti lapok felháborodva utasítják vissza az angol lapoknak azokat a híreit, hogy Németország a horvát határon csapatösszevonásokat végzett volna és Jugoszlávia ellen készülne közelebbi akcióra. A német lapok szerint ezeket a híreket a londoni újságírók együttes háborús örülete hozza világra és csak arra szólnak, hogy növeljék a háborús veszedelmet. Megállapítják a lapok, hogy Angliának a spekulációi alig érik el céljukat.

Nem indultak orosz hadihajók Görögország felé

Göbbels németbirodalmi miniszter hazautazott Görögországból.

Moszkvából jelentik: A Szovjet-sajtótroda utal a világsajtóban megjelent azokra a hírekre, melyek szerint a Fekete-tengerről a Szovjet hadihajókat indított volna utba Görögország felé. A Szovjet-sajtótroda közli, hogy ezek a hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Az utolsó két hét alatt egyetlen orosz hadihajó sem haladt át a Boszporuson.

Berlinből jelentik: Göbbels német propagandaügyi miniszter pénteken hagyta el Görögországot. Délelőtt 11 órakor érkezett Belgrádba, innen azonban rövid idő múlva tovább repült.

Elvijelentőségű döntést hozott a Semmitőszék

Visszahelyezték állásába a felfüggesztett kisebbségi tanárt

Kolozsvár. Saját tud. Elvi jelentőségű döntést hozott a Semmitőszék III. tagozatának Brezeanu-tanácsa.

Vajda Ernőt, a temesvári római katolikus flugimnázium tanárát 1934. december elején Ia-siba rendelték, hogy a kisebbségi tanárok számára rendezett román nyelv tanfolyamon részt vegyen. Vajda Ernő tanár eleget is tett ennek a felzárkózásnak és végig hallgatta a kurzust, sőt 43—1935. iktatási számmal bizonyítványt is kapott, hogy kielégítő eredménnyel vizsgázott. Ennek ellenére 1936-ban a nemzetnevelési miniszterium 295794—1936. számú rendeletével megvonta Vajda Ernőtől a működési engedélyt. A tanár kevesettel fordult a temesvári tábla meilit működő közigazgatási bírósághoz, amely foglalkozva az ügyvel, a iasii iskolai kurzus elvégzése után kibocsátott bizonyítvány alapján — amely kétségbevonhatatlanul igazolta, hogy Vajda tökéletesen bírja a román nyelvet — megsemmisítette a miniszterium rendeletét.

A megsemmisítő határozat ellen felfolyamodással élt a nemzetnevelésügyi miniszterium képviselője. Ennek a felfolyamodásnak a tárgyalását a Semmitőszék előtt Vajda Ernő tanárt dr Gyárfás Elemér képviselte.

A tárgyalás során dr Gyárfás Elemér hivatkozott az iekolai oktatást szabályozó törvény 109. paragrafusára, amely határozottan és világosan kimondja, hogy abban az esetben, ha az a tanár, aki az állam nyelv elégtelen ismerete miatt a nemzetnevelésügyi miniszterium által rendezett előadásorozatot végighallgatja és erről bizonyítványt is kap, mely igazolja azt, hogy a vizsgán átment, nem bocsátható el állásából azon a címen, hogy nem bírja az állam nyelvét, ha ez az elbocsátás a miniszterium részéről mégis megtörténik, akkor az törvénytelen. Miután a Semmitőszéki tanács a iasii kurzus által kibocsátott bizonyítványból minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Vajda Ernő bírja az állam nyelvét, elfogadva dr Gyárfás Elemér érvelését, visszautasította a nemzetnevelésügyi miniszter jogi képviselőjének felfolyamodását, helyt adva Vajda keresetének, egyben elrendelte, hogy a felfüggesztett tanárt azonnal helyezték vissza állásába.

A plébános falumunkája

Irta: Schmidt László (Ehed)

Hóré heggyén így szólott az Ur Mózeshez:
Láttam Egyiptomban népem nyomorúságát és hallottam kiáltását, jöjj és vezesd ki népemet Egyiptomból.

— Uram! Ki vagyok én, hogy a fáraóhoz menjek és kihozzam Izrael fiait Egyiptomból?
En veled leszek!

Ezzel a mindent jelentő igérettel állott a nép élére Mózes, az Isten által kiválasztott vezető. Ezzel az igérettel jövünk ki népünk közé mi is, az újszövetségi Mózesek, a népnek vezetői.

Nagy feladatot kellett megoldania Mózesnek. Egy boldogság után szomjazó, sokat szenvedett, magára maradt és sokszor megalázott népnek kellett visszaadnia magabizalmát, hitét és várva várt boldogulását. Nem ugyanez-e a mi feladatunk is? Népiünknek, amely annyira várja a jó szót, a vezetőt, a mindenre kész vezetőt, mi is Mózesei, Vezetői kell, hogy legyünk!

A plébános falumunkája azonban olyan nagy területen mozog, hogy egy rövid cikk keretében nem is lehet azt elmondani. Előrebocsátom tehát, hogy csak vázlatosan említek meg nagyon fontos dolgokat, amelyeknek ismerete, annak aki falumunkát akar végezni és népének lelkes vezetője akar lenni, elengedhetetlenül szükséges.

Erdély annyira sokszínű világ, egyik falu a másiktól néha annyira elütő képet mutat, társadalmi különlegesen rétegződött, hogy a plébánosnak mindig magának kell faluja helyzetét megvizsgálnia. Egy kaptafára nem húzhatók a plébániák, mert mindegyikben más és más helyi körülmények, alkalmak, emberek és egyesületek adják meg azt a keretet, melyben a plébános falumunkáját kifejtheti. Feltételes módban mondtam, hiszen annyi mulasztás terhel mindannyiunkat ezen a téren, hogy csak gyors, alapos, gyökeres és mindenekfelett áldozatos munkával lehet pótolni a falumunka terén mutatkozó hiányokat.

De lássuk csak,

mint kezdheti meg egy plébános a falumunkát?

Mindenek előtt: falujáról készítsen őszinte, kimerítő és a helyzetet nem szépítő helyzetképet. Mondanom sem kell, hogy mennyi munkát ad ez és mennyi körülményre kell kiterjednie a figyelemnek. Felsorolom azokat, melyekre mindenkinél szüksége van:

1. A faluról *statistikát* kell készíteni mindenek előtt. A népességi adatoknál különösen meg kell vizsgálni azt, hogy apadás, vagy gyarapodás van-e az utóbbi időben? Ennek megállapítása után az okot kell keresni. Ilyen okok lehetnek: kivándorlás, csecsemőhalálozás, egyke és nincse, alkohol, tüdővész, stb. Elszörnnyítő az a hivatalosan közölt adat, hogy az erdélyi magyarság falusi lakóinak minden *hatodikja* a falujából kivándorol. Ennek az okait kell különösen megvizsgálni s a plébános falumunkájának első lépése az legyen, hogy az okot szüntesse meg. Hiszen a kivándoroltak legtöbbje vallási és nemzeti szempontból elkallódik.

2. Vizsgálja meg hibeinek gazdasági állapotát. Mit mutat a vagyonosodás? Apad-e vagy emelkedő a vagyonállag? Tanulmányoznia kell azt is, hogy a gazdálkodási rendszer a kor követelményeinek, a birtok természetének megfelelő-e?

3. Nagyon fontos a nép *kulturális* viszonyainak alapos ismerete. A plébánosnak tudnia kell minden híve olvasmányát, ellenkező esetben ismeretlen lesz előtte a rábizott lélek azon pontja, ahol javító munkáját elkezdheti. Tudnia kell azt az esetleges szellemi mélyt, amelyik minden munkáját tönkre teheti.

4. A gondos plébánosnak ismernie kell a *hatósági* viszonyokat is. Csendő, jegyző, tanító sem kerülheti ki a figyelmét, akik esetleg segítőtársai is lehetnek.

5. És végül nem hagyhatja figyelmen kívül a *népközösségi* szempontot sem, mert ismernie kell, hogy vajjon mennyire éreznek együtt a távolabbi vidékeken lakó azonos fajtaú és hitű népközösséggel? Ilyen szempontból nagyon fejletlen fokon áll népünk.

Csak mindezeknek alapos ismerete után kezdhet hozzá a plébános nagy lelkesedéssel, népe iránti rajongó szeretettel a falumunkához.

Ez a nehéz, sok időt és türelmet igénylő, de igazán *papi* munka két féle:

- Kimondottan *egyházi*, vagyis *lelki*,
- és *világi* pasztoráció.

Az egyházi, vagyis lelki munkát nem részletezem és tárgyalom, hiszen azt nap nap után mindenikünk cselekszi.

Most csak a világi pasztoráció, a tulajdonképeni falumunka néhány szempontjára hívom fel a figyelmet, amelyeknek betartása nélkül eredményt nem is várhatunk és minden fáradozásunk, igyekezetünk és lelkesedésünk eredménytelen marad.

Mindenek előtt közösségvállalás szükséges a néppel. Csodálatosan finom érzékkel érzi meg a nép, hogy vezetője őszinte szeretetből, vagy csak szürke kötelességből foglalkozik-e bajaival, akar-e rajta segíteni, vagy őt irányítani. Ha ezt a rajongó szeretetet nem látja, akkor a nép félre áll, vagy ellentáll és eredmény nincs.

A másik igen fontos, sőt elengedhetetlen tényező

a példaadás.

Akár a mindennapi életéről legyen szó, akár erkölcsi, vagy anyagi kérdésekről, a papnak mindig a legbecsületesebbnek, a legtisztábbnak és mindenek felett önzetlenebbnek kell lennie. Ha ezeknek bármelyikében nem tökéletes, csak valami Isten adta kiváltsággal foghatja meg híveit.

A pap észrevétlenül vegye kezébe az *irányítást*. Nem hangos szóval, dicsékvéssel, önmaga okosságának fitogtatásával, hanem céltudatos cselekedni akarással. Engedjen mást is dolgozni, sőt feltétlenül vonjon be a munkába.

Legyen *gyakorlatias*. Meglévő egyesületeit töltse meg élettel. A falumunkának legnagyobb segítőtje a *dalárda*. Ennek az összejövetelein előadásokkal, megbeszélésekkel, szerepeltetéssel lehet művelni, csiszolni az Isten által az emberbe elrejtett csodálatos hangszert: a lelket. Így az énekpróba is élmény lesz annak a jóindulatu falusi embernek s vágyakozni fog annak levegője után.

Utolsónak hagytam a legfontosabbat, ahol a legtöbb munka vár ránk:

népünk gazdasági megszervezését.

Semmiért sem oly hálás a nép, mintha papjában megbízható gazdasági tanácsadót, sőt lehetőleg példaadót lát. Népiünk természeténél fogva bizalmatlan a ki nem próbált újszerűségek iránt. Az eredményt előbb látni akarja s csak azután próbálkozik az üdvös újítással. Én sohasem gazdálkodtam s amikor 5 évvel ezelőtt Ehedbe kerültem, fogalmam sem volt a gazdálkodásról. De legbizalmatlanabb híveimet is azzal szereltem le, hogy először mindent a saját földemen próbáljak ki. Mikor látják az eredményt, akkor hálásan fogadják.

XII-ik PIUS pápa Öszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legatusi minőségében az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

ják el a cserébe felajánlott jobb magot s tanulják meg a jobb termelési módszert. Így győzöm meg őket jóakaratomról s gáncsolóimból lassan a legértékesebb és leglelkesebb segítőtársakat sikerült nevelni. Magamnak viszont hasznót csináltam, hiszen jobb fizetést kapok abból a nemesebb terményből, amit anyagi áldozattal hoztattam nekik is.

Mennyi teendőnk van még a katolikus népünk javát szolgáló egyesületek munkájának lelkes pártolása és segítése terén. Hol vannak a különböző szövetkezetek, melyek által híveink állatai: biztosíthatjuk, terményeiket jobban eladhatjuk. Hiszen nem várhatunk addig áldozatos egyházunk és iskolánk felségítésére, amíg híveink anyagi életében nem segítünk semmit.

A felsoroltaknak a gyakorlati életben való megvalósítását a templomok és szöszéken kívül a mindennapi élet teszi lehetővé. Itt álljon a pap mindig a hívei mellett. Jó és balsorsos egy legyen. Érezzük ugyanazokat a szenvedéseket, fájjon nekünk is, ami nekik fáj és akkor jó papjai, igazi Mózesei leszünk a ránk bízott népnek. Aztán ne is akarjunk egyszerre, máról-holnapra robbanó nagy eredményeket látni, hanem lassan, fokozatosan építsük ki azt az utat, melyen népünkkel együtt holdogabb jövő felé haladhatunk.

Kik a falumunkától idegenkednek, azoknál rendszerint mint főök szerepel, hogy néptől nagyon sokszor elkülönülve, illetve fölötte képzelt nagy magasságban élnek. Az ilyen vezetők nem akarják elismerni a falu jelentőségét. A tömeget leértékelik s nem gondolnak arra, hogy népi életünk alapja a falu. Csak néhány adatot sorolok fel, melyek szintén azt mutatják, hogy a falusi néppel foglalkozni kell. Erdélyben a magyarság 40% él a Székelyföldön, városokban (Székelyföldön kívül) 30%, határmenti falvakban 20% és román falvakban szétszórva 10%. Közülük falusi elem 72-74%, míg városi 26-28%. A székely megyékben pedig falusi elem 90%, városi 10%. Az adatokat az 1932-ben megjelent Statisztikai Mutatóból, részben Dr. *Manoila Sabin*, a statisztikai intézet igazgatójának „Transilvania városainak népmozgalmi fejlődése és a kisebbségek” című 1929-ben megjelent tanulmányából vettem. Tehát népünk nagy része falusi és így falumunkás papokká kell lennünk.

Lépést kell tartanunk a kulturális és gazdasági fejlődéssel,

hiszen ma nap-nap után olyan új módszereket és vívmányokat látunk megvalósulni, amelyek nélkül a mai ember élete elképzelhetetlen. Ezekből amire népünknek is szüksége van, azt nekünk kell átadnunk, akár szellemi, akár anyagi előny legyen is az.

Aki pedig nem tart lépést a világ gazdasági fejlődésével, az előbb utóbb a nagy gazdasági versenyben lemarad és a haladó szellemiek foglalják el a tért előle. Ettől éppen a falu vezetőjének kell megvédenie a rábizott embereket.

De lássuk csak, milyen segédeszközök állanak rendelkezésünkre a falumunka végzésénél. Mindenek előtt az erre hivatott hatósági szervek utasításai és elgondolásai. Ma még kevés igazán gyakorlati utasítást kapunk ilyen szempontból, de az emberi élet fejlődése magával fogja hozni, hogy ilyen utasításokat is kapjunk a nép egységes irányítása érdekében.

Vegyünk példát más falvak életéből. Alig ismerjük egymás munkáját, de összejöveteleinken és időszaki gyűléseinken éppen ezeket a kérdéseket kellene közösen megbeszélni, elgondolásainkat megvitatni s az elért eredményeket egymással közölni. Nem büszkélkedésből, hanem mások okulására miatt ne lehetne beszámolni a falumunka terén elért eredményekről, hogy mások is próbálják megvalósítani azt, amit nekünk sikerült élő valósággá tenni. Gyűléseinken mindenki számoljon be a társadalmi, illetve falumunkájáról s ebből mindenki kapna gondolatot, amit saját falujában esetleg más körülmények között megvalósíthatna. Így gyűléseink is inkább megközelítenék a való életet s leszállnának a magas elméleti síkból a hétköznapi ridék munkájához. Mondanom sem kell, hogy mindenki több tudással és lelkesedéssel menne haza egy ilyen gyűlés után.

A minket körülvevő valóságokra rá kell már egyszer ébrednünk.

Népünknek szüksége van a mi segítségünkre s ezt a segítséget ne tagadjuk meg tőle, mert ez megbosszulná magát. Népiünk szeretetet és megértést vár a vezetőjétől s ne csak hirdessük, hanem gyakoroljuk is ezt vele szemben. Hol lehet jobban

gyakorolni, mint ha szívünkön viseljük minden baját, útmutatást adunk neki nehézségeiben és vezetjük a boldogulás útján. Ezért kell egymással megbeszélni azokat az üdvös intézkedéseket, amelyek érdekükben tettünk.

Még egy segédeszközt említek meg s ez

az önképzés.

Legyen ez gyakorlati. Csak a mások munkájának eredményét látva és sokat olvasva lehet megszeretni azt a készséget, mely minden körülmények között azonnal felismeri a tennivalót. Olvasni kell a szakirodalmat, gazdasági könyveket, melyek igaz sokba kerülnek, de nagy hasznot is hajtanak. Nagyon fontos lenne ilyen irányú kölcsön-könyvtárakat felállítani. Ennek a forgalma, de különösen a lelki és gazdasági haszna igen nagy lenne, mert népünkben hihetetlenül élénk az olvasás vágya.

Legfontosabb lenne azonban a vezetők nevelésének reformja. Ami jó volt évszázadokon keresztül, az talán nem felel meg a mai forrongó, állandóan alakuló időben. Egyházi és világi ifjú vezetőink is végezzék el a társadalmi törvények által előírt kötelező gyakorlati munkát s csak ezután kezdjenek az önálló vezetéshez. A sok elméleti oktatás összevonásával lehetne időt és alkalmat szerezni s egy évet a falumunkás előkészítésre felhasználni. Akkor az életben nem kellene az ifjú és lelkes vezetőknek a maguk kárán megszeretni azt a tudást, amit az élet könyörtelen követelése alapján már működésük első pillanatától kezdve mint legfontosabbat kellett volna megvalósítaniuk. Ma már hallunk ilyen megindulásokról, de gyakorlati eredményét még nem látjuk.

Mielőtt a várható eredményről megemlékeznek, még meg kell említenem, hogy ki lehet ebben a nagy munkában a mi segítő társunk. Kisebbségünkben, ahol a papon kívül csak a tanító él a falusi elemek közül, ott ő lehet a munkatárs. Majd munkatársak lehetnek azok a jóakarató falusi emberek, akiket mi nevelünk segítőinkké. A tanító az iskolában rakhatja le a jövő nemzedék lelkébe a vezetők munkájának alapjait. Az ifjúságot már itt kell kézbe kapni. Ha jó a tanító, akkor a pap felerővel végezheti munkáját.

A nagyobb falvakban munkatársunkká kell tenni minden ott élő és jóakarató művelt embert. Sokszor gondolok irigykedve azokra a vezetőkre, akiknek munkatérén ilyen munkatársak élnek.

Az ilyen széles alapokra felépített falumunkának az eredménye sokféle lesz. Mindenekelőtt szorosabb, bizalmasabb lesz a kapcsolat a falu és az egyház között. Ebből pedig szegény egyházközségeinkre és még szegényebb iskoláinkra sok jó származik.

Nagyobb lesz az áldozatkészség megmozdulásaink iránt, sőt a vezetők iránt is, hiszen ha tőlünk kapnak valamit a mi hivatásunk, akkor mi is kérhetünk tőlük.

Javulni fognak a gazdasági és társadalmi állapotok. A szegénység nem fogja áldozatait tovább szedni népünk sorai közül. Egy megelégedett és jómódu néppel több jót tehetünk a közös célok elérésére.

És végül emelkedni fog a tömeg kultúr szintje. Így a vezetésük sokkal könnyebb lesz. Ha mi tettük okossá őket, akkor nagy eredményeket érhetünk el, mert aki a fent vázolt irányelvek alapján és főképp meleg szeretettel neveli népét, azt a nép mindig édesapjának fogja tekinteni.

A középkor hittérítő szerzetesei midőn elindultak a műveletlen nép közé, megtanulták a különböző mesterségeket. Szent Bonifácról jegyezték fel, hogy egyik kezében bibliát, másikban mérőlecezt tartott és úgy ment a frizekhez a hitet hirdetni.

A modern papnak egyik kezében a keresztet kell tartania, amelyik ellen annyi ember fellázadt, de akik felett ez a kereszt tegnap ülte egyik legnagyobb diadalát, amidőn bevonult Madridba. A pap másik kezében azonban legyen ott mindaz, ami nehéz falumunkájá elvégzésében segíti: a könyv, a tudás és a tenniakarás.

Így vágjunk neki munkánknak. Mindannyiunknak kincseket kell a felszínre hozni, népünk lelkének csillogó drágaköveit. A sár, a föld közül kell az aranyat és gyémántot is kiválasztani, hogy értékesíteni lehessen. Ezt a gyémántot csiszolni kell és találjuk meg mi is azokat az adottságokat, melyekkel falusi népünk lelkét és anyagi életét is ragyogó briliánsokká tudjuk csiszolni.

Ha ilyen lelkülettel fogunk hozzá a falumunkához, akkor bőven fog hullani a verítékünk, gyakran leszünk fáradtak a munkában, de munkánk eredményét egy olyan nemzedékben fogjuk látni, amelyik jobban megért minket, amelyik hálás lesz fáradozásainkért és amelyik már elindult a szebb, krisztusibb, a társadalmi igazságosságra felépített jövő felé.

A japán-orosz halászáti szerződés

Hosszas huzavona után végre megegyezés létesült Oroszország és Japán között a halászáti szerződésben. Az oroszok megújították a halászáti szerződést, amelynek megújítását oly sokáig ellenezték. Már vizálya volt kilátás, mert a japán kormány kijelentette, hogyha kell, a japán halászok japán hadihajók védelme alatt fognak orosz területi vizeken halászni. Oroszországot azonban nem ez a fenyegetés bírta rá a halászáti szerződés megújítására, hanem a zavaros európai helyzet, amely miatt nem akart Japánnal komolyabb vizálya kerülni.

A múlt század hatvanas éveiben, tehát jóval a japán-orosz halászáti szerződés megkötése előtt a japán halászok az északi vizekben nagy tevékenységet fejtettek ki. A feudális rendszer idejében japán halászok egészen Sachalin szigetig merészkedtek. 1875-ben Sachalin szigetét kicserélték a Kurili szigetek ellenében, ami miatt azután a japán halászok ténykedése az északi vizekben erősen csökkent. A japán kormány szerződések révén elérte lassanként azt, hogy a japán hajók és kereskedők

a legkedvezményesebb

nemzet elbánásában részesüljenek. A japánoknak joguk volt az Ochotzki-tenger és Kamszatka kikötőibe hajóikkal befutni és ott halászatot és kereskedelmet űzni. Az 1904—1905. évi orosz-japán háború után

a japánok több jogot nyertek,

többek között azt is, hogy az északi vizeken halászatot folytathassanak. A portsmouthi békeszerződés és a japán-orosz halászáti szerződés a japán halászáti ipart

biztos alapra fektette,

de a világháború után egyre több zavaró momentum lépett fel.

1925-ben a szovjetek hajlandóknak mutatkoztak a Japán és a cári Oroszország között kötött halászáti szerződés módosítására. A Moszkvában megkezdett tárgyalások 1928 május elején új szerződés megkötésére vezettek. Ez az új szerződés 1929-ben lépett életbe, de a kérdést végleg nem rendezte, mert újabb és

újabb nehézségek merültek fel.

A halászáti ipar legfontosabb kérdése halászáti területek megszerzése. 1908-tól 1928 évekig készített statisztika szerint a japánok a halászáti területek nyolcvan, az oroszok csak husz százalékát bírtokolták. Az orosz kormány az első és második ötéves terv megkezdésével és a szerződési cikkelyek önkényes magyarázatával többször tett kísérletet, hogy a japán halászáti területeket

elvegye a halászáti területeket,

aminek következtében a két nemzet halászáti között a területi birtokviszony erősen megváltozott. 1930-ban 388 japán halászáti területet láttak el pénzzel a japán bankok, ugyanakkor a szovjetek 402 ilyen területtel rendelkeztek, amelyek közül 375 pisztráng és lazac terület volt, 27 pedig más halterület. Az orosz halászáti területek közül azonban csak hetvenöt használható, miután teljesen északon fekszenek és a jeges zónába tartoznak.

1936 októberében a két ország új szerződést létesített, de ennek aláírására az oroszok vonakodása miatt nem került sor. Ezért ideiglenes megegyezést létesítettek, amely a helyzetet 1937 november 29-től 1938 évig rendezte. A Japán és Németország között létrejött kommunista-ellenes egyezmény miatt a szovjetek a halászáti téren éltek megtorlásokkal, amelyek oda irányultak, hogy a japánokat kiszorítsák az orosz halászáti területekről. Az oroszok egyre több japán halászáti ellen indították kihágás miatt eljárást, pénzbüntetéssel sújtották őket és elkobozták áruikat. Míg 1933-ban a kihágások száma csak 19 volt, a pénzbüntetés összege 45.088 rubel, az elkobzott áruk összege pedig 3.466 rubel, addig 1937-ben a kihágási esetek száma már 111-re szaporodott, a pénzbüntetés magassága 587.463 rubel, az elkobzott áruk értéke pedig 150.092 rubel volt.

A japán halászáti vállalkozásokat az északi vizeken három osztályba sorozták. Így vannak szibériai partmenti, nyílt tengeri és a kuril szigetek melletti osztályok. A legrégibb és

legfontosabb japán halászáti vállalkozások a szovjet vizeken működnek.

Ezek a területeken folytatott halászat — Kamszatkánál, az Ochotzki tengeren és a Behring-csatornán — évenként negyven—ötven millió yen jövedelmet jelentenek.

A japán halászok száma itt huszezer.

1936-ban még 68 japán halászáti vállalkozás működött a fentebb említett területeken 21.472 főnyi személyzettel, 1931-ben 44 halászáti 17.248 főnyi személyzettel, 1935-ben 4 halászáti 18.654 — az egyes halászáti koncentrációkban tömörültek — 1936-ban 4 halászáti 21.208, 1937-ben 4 halászáti 19.858 és 1938-ban három halászáti 19 ezer 31 főnyi személyzettel. A japánok 1926-ban 349.937 tonna, 1931-ben 300.311 tonna, 1935-ben 421.819, 1936-ban 360.653, 1937-ben 331.734 tonna gőzessel rendelkeztek. Hogy a halászáti eredménye milyen volt, erre nézve a következő statisztika ad felvilágosítást: 1926-ban 116.476.000 tonna, 1931-ben 34.824.000, 1935-ben 72.541.000, 1936-ban 62.110.000 és 1937-ben 77.876.000 tonna lazac és pisztráng került horogra.

A japán exportnak egyik leglényegesebb tényezője ez a

halfeldolgozási ipar,

amely a szovjet területi vizeken fogott halakat konzervvé dolgozza fel és óriási mennyiségben Angliába és más országokba szállítja. A legutóbbi tíz év alatt

az angol konzervszükségletnek több mint a felét japánok fedezték.

A Nichiro nevű halászáti társaság évenként húsz-három millió yen értékben exportál halkonzerveket, ami a japán kereskedelem részére fontos bevételt jelent, bár a Nichiro évi három millió yen bért is fizet az oroszoknak. Az orosz területi vizeken fogott halak egy részét a belső szükséglet fedezésére használják fel a japánok. Évenként

16 millió yen értékű konzervhalat szállítanak Japánba,

amelynek nagy részét a hadsereg és tengerészet használta fel. 1932-ben a japán halászáti társaságok 5.192.000 yen értékben szállítottak Japánba halkonzerveket és 9.960.000 yen értékben sózott halat, 1938-ban a konzervek értéke 4.946.000 yen volt, a sózott halé ellenben már 12.431.000 yen volt.

A fenti adatokból kiderül, hogy Japán részére milyen nagy jelentőségű kérdés, hogy halászáti a szovjet-vizeken zavartalanul folytathassák iparukat. Ezt most sikerült hosszabb tárgyalások révén elérni. Csak az a kérdés, hogy ez a halászáti béke meddig tart.

Az Északi-tengert a Keleti-tengerrel összekötő Vilmos császár csatornát most Hitler vezérkancellár rendeleteire úgy kibővítik, hogy még egyszer olyan széles lesz és a legnagyobb tengeri hajók is közlekedhetnek rajta mindkét irányban. A csatorna eddig csak egy irányban közlekedhetett a hajók, mert nem fért el két nagy hajó egymás mellett

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BRAZILIAI KALAND.

CORSÓ: A DZSUNGEL FEJEDELME.

DORIAN: A HAZAÉRT.

Mit ér Albánia?

Gazdag ércbányák és óriási erdőterületek jutottak Olaszország birtokába

Bármilyen jogi és politikai formát öltön is az a kapcsolat, aminek alapját a múlt hét végén lezajlott események vetették meg, kétségtelen, hogy Albánia a jövőben teljes mértékben az olasz érdekkörbe fog tartozni. Az első kérdés, ami ennek kapcsán előtérbe kerül: mit ér Albánia?

Köztudomás szerint szegény ország: a leltár, amit a rendelkezésre álló adatok alapján felvehetünk róla, két részből áll. Az egyik a tényleges adottságok, a másik a lehetőségek. Első földrajzi tény, ami döntően befolyásolja életét az, hogy 980 kilométeres határvonalából csaknem a fele, 400 kilométer a tengerpartra jut. Innen, a keskeny ostromon keresztül a legkönnyebben megközelíthető, támadható és ellenőrizhető. A szárazföldön csak két ponton át sebezhető: a Szkutari és az Ochrida tavon keresztül, amelyeknek másik fele jugoszláv kézen van. Csak egy hegység nagyjából járható, a tengerpart pedig nyitott.

Hogy az ország egész történelme folyamán szegény maradt és az évtizedes nyugalomban eltelt alkotmányos királyság sem lendített rajta számbevéhetően, annak elsősorban

a tökeszegénység

az oka. Mezőgazdasági tekintetben Albánia sohasem lesz értékes terület. Vezetőterménye a kukorica. Az egymillió lakosság szükségletének ellátására évenként legfeljebb másfélmillió mázsás termés áll rendelkezésére. Rendkívül alacsony színvonalon álló népelemezésre mutat, hogy ennek ellenére is marad fenn egy rendszerint százezer mázsát kitevő exportfelesleg. A többi kenyérmag termelése teljesen jelentéktelen. Búzából kicsi a fogyasztás és egy árnyalatnyi, ingadozó többlet vagy hiány váltakozik. Tudni kell, hogy a mezőgazdaság általában századok előtti elmaradottságban leledzik: modern gépeket és eszközöket azért nem lehet bevezetni, mert az állatállomány olyan gyenge, hogy a megszokott faeke helyett beállítandó vasékát el sem bírják vonatni. Ebből következik azután, hogy Itália sokáig rá lesz utalva arra, hogy fokozott behozatali terhet vállaljon.

Albánia egy tekintetben mutat kedvezőbb adottságot, mint Olaszország: aránylag több az erdeje.

Közel egymillió hektáros erdőterülete az ország kiterjedésének 36 százalékát teszi;

Itáliában az arány csak tizenhét százalék. Következésképpen a lakossága fejenként Albániában egy teljes hektár, Olaszországban egy tized hektár jut. Mennyiben lehet ezt értékesíteni, azt a forgalom technikai fejlesztése fogja megszabni. Egyelőre itt sem várható komoly és kézzelfogható eredmény, mert előbb meg kell szervezni az őslapotban leledző erdészetet.

Ha arra gondolunk, hogy az ország belsejében csaknem szuverén háborítatlanságot élvező hegyi törzsek életérdekeit érintő vidékeket kell feltárni, fel tudjuk mérni azt a civilizációs munkát, melynek meg kell előznie a gazdasági térfoglalást.

A természeti adottságok közül talán — bizonyosat nem lehet mondani — legkeveset többek a bányászatiak. Hozzávetőleges kutatások

megállapították szén, réz, vas, arzén, króm-érc, azbeszt és aszfalt előfordulását.

Hogy ezek csak nyomok vagy esetleg világgraszáló készletek, azt ma még senki sem tudja megmondani. Egyik épp annyira lehetséges, mint a másik.

Legnagyobb figyelmet eddig a nyersolaj feltárasának szentelték

s ezen a téren az utolsó három év valóban nagy fejlődést hozott. 1935-ben 3500 tonna, 1936-ban 52.000 tonna és 1937-ben 70.000 tonna került elő az albán kútakból. Kellő geológiai előmunkálatok hiányában nem lehet jóslatokba bocsátkozni a folytatást illetően. Az egyetlen szembeállítható tény az, hogy

Olaszország nyersolajbehozatali szükséglete tíz év előtt hatvan ezer tonna volt, ma pedig megközelíti az egymillió tonnát.

Kétségtelenül nagy előnyt jelent minden országra az, ha a mai elzárkózási küzdelmek jegyében álló korban piacot tud szerezni magának. Eb-

ben a tekintetben Albánia szoros kapcsolata aktív tételt jelent. A mai helyzet szerint elsősorban a textilipar olcsó gyártmányai fognak ott vevőre találni. Eddig főleg a cseh gyárak szállítottak oda; ugyancsak onnan származott a háztartási porcellán-edény, petróleumlámpa és egyszerűbb gazdasági eszközök importjának javarésze is. A kereskedelmi forgalom lebonyolításának és fejlesztésének útjá-

ban azonban még nagy nehézségek állanak. Albánia az egyetlen európai állam, amelynek vasútvonala nincs.

Összesen kétezeregyszáz kilométeres autót szolgálja a közlekedést, úgyhogy a terület javarésze egyáltalán meg sem közelíthető másképpen, mint ösvéren. Ma a bennszülöttek ruhával, háziesszakkal, némi gyarmatáruval való ellátását el is lehet képzelni az autóbusszjárat beiktatásával, de semmiesetre sem lehet az idővel feltárandó természeti kincseket másképpen, mint a tömegszállításra egyedül alkalmas vasúthálózat kiépítésével megvalósítani.

Olaszország földközítengeri helyzetét és hatalmi súlyát az utóbbi események bizonyára rendkívüli módon emelték. Ugyanilyen arányban növekedne meg gazdasági értéke is, ha sikerülne megfelelő tőke befektetésével kiaknázni mindazokat a kincseket, amelyeket az albán föld ma még csak mint reménykeltő ígéretek tart mélyében.

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradi egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspáspásztorunk védnöksége alatt az idei **pünkösöd** ünnepére zarándoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarándoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait

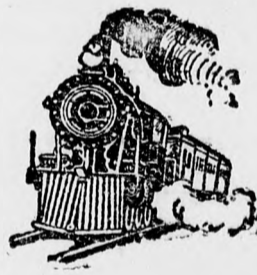
**Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.
visszaérkezés: június 2-án reggel**

A zarándokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubjana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyezéri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autó-köréta.
5. Csomagok őrzése a velencei s firenzei állomáson, ki- s bevitele Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többlet fizetnek.

Jelentkezési határidő: 1939 május 10

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egyharmad része jelentkezéskor fizetendő, a többi öszeg május 10-ig fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.)

A rendezőbizottság

Április 18-án már életbelépnek a budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vízumkedvezményei

Budapestről jelenti tudósítónk: Az illetékes hatóságok határozata folytán az érvényes utlevéllel és vásárigazolvánnyal érkező külföldi utasok április 18-tól május 8-ig minden korlátozás és minden külön ellenőrzés, valamint a magyar vízum előzetes megváltása nélkül léphetik át a magyar határt. A díjtalan magyar vízumot utólag Budapesten fogják kiszolgáltatni, csupán P 2.50 kezelési illeték ellenében. A vásárigazolvánnyal érkező utasok május 18-ig tartózkodhatnak magyar területen. Ez az intézkedés minden korlátozást felfüggeszt a vásárigazolvánnyal érkező látogatókkal szemben.

A vásárigazolványokat egyébként már országsszerte árusítják az összes utazási és menetjegyirodák és ilyen vásárigazolványt természetesen bárki szerezhet magának. A vásárigazolvány ára személyenként: 3.60 svájci frank (3.— RM, 120 lei, 50 dinár vagy 30 Kc).

A Budapesti Nemzetközi Vásárra utazó közönség Magyarországon minden hajón és minden vasuton és bármely kocsiosztályon 50 százalékos utazási kedvezményt élvez. A Budapestre való elutazás alkalmával az utazás egyszer bármely közbeeső állomáson megszakítható. A Budapesten való tartózkodás ideje alatt a vásárigazolvány tulajdonosa három ízben jelentős vasúti kedvezményrel utazhat a határállomások kivételével bármely magyarországi állomásra és onnan vissza Budapestre.

A román államvasutak a visszautazásra 50 százalékos kedvezményt engedélyeznek, Jugoszláviában ugy jövet, mint menet is csak félárat kell a vasúti jegyért fizetni, a szlovákiai vasutak pedig 33 százalék utazási kedvezményt nyújtanak. Minden tudnivalóról egyébként teljes és tökéletes tájékoztatót nyújt, még pedig minden európai nyelven, maga a vásárigazolvány.

Akiknek az életben már sikerült valami...

Klubot alapítottak Amerikában a gazdag munkanélküliek

A világ egyetlen klubja, amelyik meg akar szabadulni a tagjaitól

Newyork, április hó.

Amióta klubok léteznek, sok klub alakult már excentrikus alapszabályokkal. Elég excentrikus klub a „Forty Plus Club of New England” is, de különlegessége jellemző századunk gazdasági problémáira. A bostoni klubnak csak olyan amerikai férfi lehet tagja, aki 40 évnél idősebb, állás nélkül van, vállalatnál felelős állást töltött be és évente 4000-nél több, de 14.000 dollárnál kevesebbet keresett.

A klub célja persze állásszerzés. Olyan férfiak keresnek munkát, akiknek az életben már sikerült valami, sőt azt lehet rájuk mondani, hogy karriert csináltak. A karrier kettőtört, de a 40 évesek nem adják fel a reményt, hogy ott folytathatják, ahol abbahagyták. Ugy érzik, hogy a sikerben, amelyet 40 éves korukig elértek, olyan erő van, amely még a fiatalok versenyével szemben is ér valamit.

Számunkra talán az a legmeglepőbb, hogy a munkanélküliség — sőt, hogy aktuális terminus technikussal élünk, az értelmiségi munkanélküliség — a gazdag Amerikában is olyan nagyarányú, hogy a tömegek ott is korosztályokra oszlanak, hogy a tapasztalatokat mérő korra hivatkozva szerezzenek előnyt maguknak az állásszerzésnél, más csoportokkal szemben.

A „Forty Plus Club of New England” egész különös elgondolások alapján igyekszik munkát szerezni tagjainak. A legelső szempont, hogy minden tagot olyan helyre segítsenek be, amely tényleg megfelel képességeinek. Ha a klub felkelti valamely munkaadó érdeklődését és ajánlatot kap egy állás betöltésére, nem siet; időt kér, hogy kiválassza tagjai sorából a legmegfelelőbb embert.

A legfontosabb elv azonban az, hogy

A klub tagja sohasem a maga számára, hanem klubtársa számára keres állást.

Ezáltal elkerüljük azt, hogy a munkaadóval szemben túlságosan ideges, kétségbeesett ember álljon, akinek túlfűtött magatartása árthat az ügynek és esetleg válogatás nélkül minden munkát, minden áron vállaljon, csak hogy alkalmaztatáshoz jusson. A klub nem szimpátiára és részvételre akar alapítani, hanem úgyszólván eladja tagjait a vállalkozónak. A fizetésről mindig egy harmadik személy tárgyal, nem pedig az, akinek alkalmaztatásáról

szó van. A klub módszereit hétről-hétre megvitatják és változtatják a szükséghez képest. A tárgyalások során szerzett pszichológiai tapasztalatokat az újabb tárgyalásoknál felhasználják.

Bostonban hallatlan népszerű a klub, amely arról is nevezetes, hogy

a világ egyetlen klubja, amelynek az a célja, hogy megszabaduljon a tagjaitól.

Amint valaki állást kapott, új tag lép be helyette. A számszerű eredményeket felesleges volna itt felsorolnunk: végeredményben ezek a speciális amerikai helyzetre vonatkoznak. De a klub alapvető elvei megérdemlik az említést.

A munkaadóknak például megvan a hajlandó-

ság arra, hogy bizonyos korosztályokat szívesen alkalmaznak, vagy lehetőleg kerülnek. Ilyen esetben egy korosztályokra alapított klub, érveinek és eredményeinek csoportosításával, sokat tehet a mögöttes állók érdekében. A klubnak vannak különböző bizottságai, elnökei és titkárai. A társadalmi egyesületek mind segítségére siettek, helyiséget, munkaeszközöket bocsátottak a klub rendelkezésére. A klub legjobb tárgyalóképességű tagjai járnak el a munkaadóhoz. Ezek a klub ügynökei és hetenként körülbelül 200 munkaadó céget látogatnak meg, nyugodtan, sőt öntudatosan tárgyalnak és nem úgy lépnek fel, mint kétségbeesett álláskereső. A levelezést külön arra alkalmas tagok bonyolítják le. Aki állásba jutott, az köteles segíteni a még el nem helyezkedett tagokat.

Gyakran előfordul, hogy hetvenéves cégtulajdonosok kijelentik, hogy ők csak negyven évnél fiatalabb tisztviselőket vesznek fel. Erre készen áll a klub érvelése: a cégfőnöknek elsősorban saját magának kellene felmondólevelet küldeni. Ez olyan válasz, amelyet egyedülálló álláskereső nem igen dobhat a vitába, de a Forty Plus Club, a mögöttes álló tagokkal és népszerűségével, igen.

Előfordult, hogy egy cég elutasított egy álláskeresőt azzal, hogy 30 éves és túl fiatal. Most mint 40 éves jelentkezett és azzal akarták elutasítani, hogy túl öreg. A klub átvette az érvelést és elérte, hogy tíz év után az illetőt mégis alkalmazták. Most már Amerikában mindenféle alakulnak hasonló klubok.

Tavaszi látogatás Mozart városában — Salzburgban Mit ígérnek az idei Ünnepi Játékok a zene kedvelőinek?

Írta: Sterio Leonidas, a „Világ Viszhang” szerkesztője

Salzburg, 1939. április.

Az elmúlt húsvét minden lenyűgöző emléke benne él még a lélekben és a Hit égisze alatt nagy megelégedéssel halkan permetezi szét varázsát a szíveken.

Minden kő, minden templomtorony, a fakadó tavasz virágbimbói, a rigóhad vidám futtye, mind-mind Mozartra emlékeztetnek. Nem lehet szabadulni, de nem is akarunk szabadulni az „Ünnepi Játékokról” híressé vált Salzburg zenei varázsától. Amint elandalogva járunk a Felsenreitschule tövében felépített Egmont-város valódinak tűnő kulisszái között, a kis hollandi városka utcáskái az elmúlt Játékok emlékeit idézik fel. Az idén már augusztus 1-én kezdik a szezon, ami szeptember hó 8-ig tart.

Az Ünnepi Játékok programját ezévből is illő számban képezik Mozart művei, amik közül németül „Szóktetés a szerályból” c. Karl Böhm, a világhírű drezdai karmester; „Figaró házasságát” Hans Knappertsbusch professzor, a bécsi zenei títán, míg „Don Giovanni” Klemens Krauss, a jeles német dirigens vezényli.

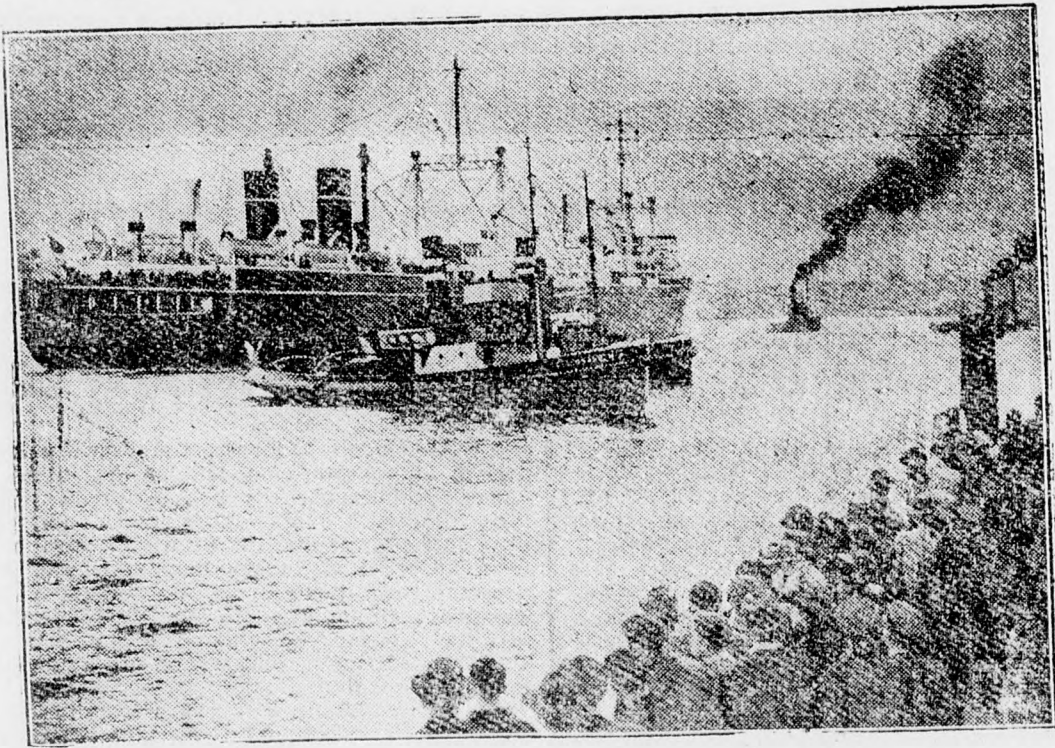
Ezeket a Mozart-operákon kívül előadásra kerül Weber romantikus operája új szcenizálásban, a „Der Freischütz” prof. Knappertsbusch vezetésével, míg Strauss Richárd „Rózsaszalovagját” dr Karl Böhm vezényli.

Új vendég karmester is mutatkozik be az idén Salzburgban, Tullio Seraffin, a római kir. Operaház igazgatója, akiről elég annyit mondani, hogy amikor szerződésben volt a new-yorki Metropolitan operánál, Mussolini személyesen hívta meg a római királyi Operaház élére és kifizette a zenekarnak a szerződésből folyó súlyos pönálé összegét — helyette. Az olasz nyelven színrekerülő „Sevillai borbély”, Rossini művét, Verdi „Falstaffját” és Mozart „Don Giovanniját” és a „Figarót” fogja Tullio Seraffin vezényelni, a legjelesebb olasz vendégművészek részvételével.

A bécsi Filharmonikusok koncertjei az idén szintén kibővülnek, ezeket: Karl Böhm, Edwin Fischer, Hans Knappertsbusch, Clemens Krauss, Wilhelm Mengelberg, Richard Strauss és Tullio Seraffin fogják vezényelni.

Próza darabokban Shakespeare „Sok lármája semmiért” a Felsenreitschulében; a Városi Színházban Molières „A polgár mint nemesúr” hoznak újat, mindkettőnek Strauss Richárd írt muzsikát és Heinz Hilpert, a fiatal német tehetség zenei vezetésével lesznek előadva.

Templomi koncertek és szerenádok egészítik ki még a programot. A zene szerelmes vándorai az idén valóban tobzódhatnak egy olyan változatos és egymást ellensúlyozó, mennyiségében észszerű mértékű, minőségében a legmagasabbat nyújtó programban, aminél jobbat és jobban összeválogatottabbat igazán nem lehet találni. A patinás falak közt járunk Csendes most mindenütt, a természet készül kipattanani titokzatos életbimbóit és ez olyan halkan történik, mint a messziről jövő templomi zsolozsmák. A nyár majd meghozza a hangos ünnepet.

A „Walter Rau” cethalashajó 7 hónapi távollét után megérkezett a hamburgi kikötőbe. Ez volt az első nagyszabású német halászat a déli Jeges-tengeren. 300 német és norvég tengerész mintaszerű összeműködése 1300 cethal elejtését eredményezte.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lejt.Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postafatakrékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge déli, délnyugati szél, ma derült idő, változó felhőzet, a meleg tovább tart.

ZÜRICHI ZÁRLAT. Párizs 11.81, London 20.87 egynegyed, Newyork 446, Brüsszel 75, Milánó 23.45, Berlin 178.70, Varsó 84, Belgrád 10, Bucaresti 330.

ELSŐ SZENTÁLDÓZÁS ARAD-GÁJON. Arad. Saját tud. Az arad-gáji újonnan alakult római katolikus plébánia a húsvéti ünnepek utáni első vasárnap, április 16-ikán tartja meg az első szentáldozást, amidőn több mint száz gyerek járul először az Oltárszentséghez. A gyerekek első szentáldozása a reggel kilenc órakor kezdődő nagymise alkalmával történik meg. Az ünnepi szentmisét Korom Pál aradi minorita lelkész mondja és a szentbeszédet, az első szentáldozók szokásos keresztjei fogadalmát elmondja Szalay Albert arad-gáji plébános. A szentmise után az első szentáldozó gyerekeket az aradi Mária Kongregáció szeretetreggelivel vendégeli meg. Az arad-gáji újonnan alakított egyházközség hitéletének állandó fejlődési tanujele a több mint száz elsőáldozó. Szalay Albert arad-gáji plébános lelkes és odaadó munkásságának köszönhető, hogy itt e külvárosi részben, állandóan gyarapodik a hitéletet élő hívek száma.

Az angol király és királyné rádióbeszédet mond Amerikában. Washingtoni hivatalos nyilatkozat szerint VI. György angol királyt és Erzsébet királynét egy-egy rádióbeszédet mond amerikai látogatása során. Beszédüket az Egyesült Államok valamennyi rádióadója közvetíti. Az amerikai rádióállatok egyikként az uralkodópár utazásának következő főbb pontjairól adnak részletes jelentéseket: 1. Elutazás Angliából, 2. Erkezés Quebecbe május 15-én, 3. Kirándulás a Niagara vízészhez június 6-án, 4. Erkezés Washingtonba június 8-án.

ÖZV. RUTTKAY ALADÁRNÉ HALÁLA. Nagyvárad. Saját tud. Városunk magyar társadalmát szerdán éjszaka nagy veszteség érte. Özvegy *nedeczai és ruttkay Aladárné*, szül. *Zsarkó* Erzsébet 59 éves korában elhunyt. Az özvegy uriaszony, aki jellegzetes és közvetlen egyéniségével, szeretetreméltóságával mindenkinek jóbarátja, tanácsadója és vigasztalója tudott lenni, az egész város tiszteletét és megbecsülését élvezte. Néhány héttel ezelőtt súlyos betegség döntötte ágyba. A betegséget csendes türelemmel, Isten akaratában való megnyugvással fogadta. Állapota az ünnepek előtt súlyossá vált, egyhártyagyulladás lépett föl, kórházba szállították, műtétet hajtottak rajta végre, de már nem tudták megmenteni az életnek. Temetése pénteken délután 6 órakor volt az olasz-i temetőben lévő Haller-kápolnából. Özvegy Ruttkay Aladárné halálát előkelő és nagy-kiterjedésű rokonság gyászolja.

Április 15. és június 15. között halászati tilalom van. Szatmár. Saját tud. A szatmári halászati felügyelőség körréndeletet kapott a földművelésügyi minisztériumtól, mely szerint április 15. és június 15-e között halászati tilalom van. A tilalmi idő alatt csakis ragadozó halakat szabad fogni, ugymint csukát, harcsát és kárászt. A törvény nemcsak azokat sújtja, akik a tilalmat megszegik, hanem azokat is megbüntetik, akik a tiltott halászat zsákmányát árusítják.

SULYOS VASUTI KATASZTRÓFA MEXIKÓBAN. Mexikóból jelentik: Quretaróban súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Hibás váltóállítás következtében két zsúfolt személyvonat összeütközött. A szerencsétlenségnek az eddigi jelentések szerint 40 halálos és számos súlyos sebesült áldozata van.

A Magna Charta eredeti példánya a newyorki vilákiállításán. Londonból jelentik: A kereskedelmi minisztérium 140.000 fontra biztosította a Magna Charta egyik eredeti példányát, amelyet a londoni székesegyház adott kölcsön és amelyet erre a célra készült páncélszekrényben szállítanak a newyorki vilákiállításra. A kiállítás angol pavillonjának főbb nevezetességeit 50 óriási acélláda csomagolták.

AUTÓKATASZTRÓFA ÁLDOZATAI LETTEK SEYSS-INQUART ORVOSAI. Prágából jelentik: Pozsony közelében halálos kimenetelű gépkocsiszerencsétlenség történt. A gépkocsiszerencsétlenség áldozatai dr Alohr és dr Hamerschmidt, akik mindketten Seyss-Inquart ausztriai német birodalmi helytartó közvetlen munkatársai. A szerencsétlenség körülményeiről még nem érkezett jelentés.

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek az útjait, általában a vallásosság boldogító voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos.

Ára kartonkötésben 80 lejt.

Törzslapot készítenek a szatmármegyei családokról. Szatmár. Saját tud. Az egészségügyi minisztérium rendelete értelmében Szatmár megye területén április 15-én kezdődik az egészségügyi hadjárat. A munka tervezetét a megye részére már elkészítették. Különítményeket szerveznek, amelyek hónapokon keresztül fogják járni a megyét. A különítmények négy-öt napig maradnak egy helységben. Meglátogatják a lakásokat és a családok részére a helyszínen adnak tanácsokat. A falvakban minden családról egészségügyi törzslapot készítenek, amelyen pontosan feltüntetik a családtag testi állapotát. Ebben az évben tovább folytatják a mocsár-lecsapolási munkálatokat is.

Háboru esetén Angliában bezárják az összes mozikat. Londonból jelentik: Sir John Anderson főpecsétőr, a polgári légvédelem minisztere, a moziüzemeltetők lakomáján mondott beszédében kijelentette, hogy háboru esetén a kormány bezárhatja az összes mozikat, miután sürgetőleg volna nagyobb csoportosulást engedni olyan helyeken, ahol a nép légitámadásnak van kitéve.

KÖZEL TIZMILLIÓ MŰ A VILÁG LEGNAGYOBB KÖNYVTÁRÁBAN. Newyorkból jelentik: Többévi munka után elkészült a világ legnagyobb könyvgyűjteményének: a washingtoni törvényhozás könyvtárának könyvjegyzéke, amelynek tanúsága szerint a könyvtárban 9.841.494 művet őriznek. A francia nemzeti könyvtár 4.500.000, a British Múzeum 4.450.000 műből áll.

Nemzeti egységkormány alakul Jugoszláviában

A Macsek horvát parasztpártja is résztvesz az új alakulásban. — Készen van a szerb-horvát kiegyezés tervezete

Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővárosban híre jár annak, hogy a mostani kormány nemzeti egység kormányává alakul át. Ebben a kormányban résztvennének a Macsek vezérlete alatt álló horvát parasztpárt tagjai is. A nemzeti kormány alakításának híre onnan indult ki, hogy Koruntics, a horvát parasztpárt egyik vezető tagja, Belgrád-

Újabb nagyfontosságú pénzügyminiszteri rendeletek

Pénteken délelőtt újabb nagyfontosságú rendeletek és intézkedések érkeztek be a minisztériumból a nagyváradai pénzügyigazgatósághoz.

Az első rendelet arról intézkedik, hogy minden kereskedő, akinek adóalapja több, mint 50 ezer lejt évenként, köteles kereskedelmi könyvet vezetni. A rendelet azonnali hatállyal életbe lép.

A második pénzügyminiszteri rendelet az italmérési illetékek felemeléséről intézkedik.

A rendelet szerint, minden italmérési engedéllyel bíró éttermes, vendéglős és kocsmáros vállomást köteles tenni arról, hogy ott, ahol a helyisége van, mennyi lakbért fizet és mennyi házbérlőjévedelem volt kivétel arra a részre, ahol italmérési engedélyt gyakorolja.

A harmadik miniszteri rendelet az eddigi rendszertől eltérően, megállapítja, hogy a gyár, vagy üzem céljaira használt épületekről adóvállomást kell tenni 1939 május 1-ig bezárólag. Ennek a vállomásnak az alapján illeték-egyenértéket (echivalent) állapítanak majd meg.

Fokozódik a jólét Ausztráliában. Sydneyből jelentik: Ausztrália lakosságának jóléte feltűnően emelkedik. Hivatalos adatok szerint minden nyolcadik ausztráliai lakosnak van gépkocsija és minden tízediknek távbeszélője.

Elgázolta a vonat a szatmári vasúti raktárakat. Szatmár. Saját tud. A gőzfűrésznél az egyik tehervonat, Tecca Sofronie vasúti raktárak irányítása mellett, tolatott. Két kocsit akart összekapcsolni s mivel egyetlen fékező sem volt a közelben, a raktárak léptek a sínek közé és összekapcsolta a két kocsit. Amikor ki akart lépni a sín pár közül, a szerencsétlen ember cipősaroka a dupla sín közé szorult. A mozdonyvezető azt hitte, hogy a raktárnak már régen elhagyta a síneket és a gépnek gőzt adott. A vonat elindult és a raktárakat a kerekek alá rántotta, amelyek jobb lábát és balkarját többel levágták. Ezenkívül súlyos külső és belső sérüléseket is szenvedett. A mentők kórházba szállították, ahol néhány órai kintlóság után meghalt. Holttestét Nagyszalontára szállítják és ott temetik el.

Önmagát világítja meg az ut a gépkocsik előtt. Londonból jelentik: A Luxol vegyészeti gyár titkos összetételű világító utburkoló anyagot készített, amely éjszaka visszaveri a gépkocsik lámpáinak fényét. Ily módon az ut mintegy önmagát világítja meg a haladó gépkocsik előtt, anélkül, hogy a kocsivezetők, vagy az utasok szemét kápráztatná. Napközben az út színe sötét, mert a burkoló anyag a nap sugarait veri vissza.

XII. PIUS PÁPA arcképe szép kiállításban, nagy alakban, kartonra nyomva megjelent. Pórtóval együtt mindössze 30 lejt. Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján is.

Új légi szörnyeteg. Newyorkból jelentik: A san diegoi (Kalifornia) repülőgépgyár az Egyesült Államok tengeri hadereje számára óriás repülőgépet épít, amelynek teljesítményei elharmadítják minden eddig épült légi jármű rekordjait. Az új légi szörnyeteg 2000 lóerős motorai segítségével 20.000 kilométert repülhet le szállás és üzemanyagpótlás nélkül óránként 530 kilométer sebességgel.

A városi adókra és illetékekre vonatkozó vallomás megtétele Nagyváradon

A közeljövőben megkezdik az összeírás űrlapjainak kiosztását

Nagyvárad. Saját tud. Megjelent az ideai városi adók és illetékek kivétési munkálatainak megkezdésére vonatkozó románnyelvű hirdetmény, melyet a „Bérlők Szövetsége” az alábbiakban közöl magyar nyelven:

Hirdetmény

Nagyvárad város polgármesteri hivatala a közigazgatási törvény 181. szakasza alapján elrendeli az 1939—1940. költségvetési évre a városi adók és illetékek kivétési alapjául szolgáló tárgyak összeírásának megkezdését. Az összeíró munkálatokat az e célra kijelölt tisztviselők 1939. április 14-én kezdik meg. Ez időponttól kezdve a kijelölt tisztviselők minden bérlőhöz és háztulajdonoshoz hazaviszik a kiállítandó vallomási ívet és megadják azok kitöltéséhez az összes szükséges utalgazitást. Az űrlapok ára háztulajdonosok részére darabonként 3 lei, bérlők részére 2 lei. Ezen összegeket a kijelölt tisztviselők szedik be és megfelelő értékű ezen célra készült bélyeget ragasztanak az űrlapra.

Felhívjuk a közönséget, hogy az űrlapokat teljesen a helyzetnek megfelelőleg töltsék ki, mert kik ilyen vallomást nem adnak be, hamis adatokat írnak be, vagy elmulasztanak mindent be-

jelenteni, azok ellen az egyesített kincstári perrendi törvény alapján kihágási eljárást tesznek folyamatba. Az űrlapok az átvételtől számított 5 nap alatt töltendők ki és megőrzendők mindaddig, míg a kijelölt tisztviselő újból megjelene, amikor is ellenőrzi, hogy a kitöltött adatok megfelelnek-e a valóságnak. Ha a tisztviselő bármilyen mulasztást állapít meg, kihágási jegyzőkönyvet vesz fel, melynek alapján a mulasztót megbírságozzák.

Minden kijelölt tisztviselő igazolvánnyal rendelkezik annak igazolására, hogy a városháza őt az összeírásra kijelölte, de egyúttal arra is, hogy a közönségnek panasz esetén módja legyen megjelölni az illető tisztviselőt. A közönség a saját érdekét szolgálja, ha az eljáró tisztviselőt igazoltatja, nehogy előfordulhasson ugyanaz, mint a múltban, amikor illetéktelen egyének avatkoztak be az összeírás munkálataiba és visszaéléseket követtek el. Mindazoknál, akik nem adnak be vallomást, az összeírás hivatalból fogják eszközölni, de a törvény alkalmazása mellett.

Nagyvárad, 1939. április hó 12.

A. Chirilă sk., polgármester.

A BUDAPESTI „MAGYARSÁG” CIMŰ NEMZETI SZOCIALISTA LAPOT HÁROM HÓNAPRA BETILTOTTÁK. Budapestről jelentik: A magyar kormány a Hubay Kálmán szerkesztésében megjelenő „Magyarság” című napilapot három hónapra betiltotta, mert április 12-iki számában közzétett egyik cikkében a magyar külpolitikai érdekeket veszélyeztette. A Magyarországot egyébként szintén háromhónapos betiltás után néhány héttel ezelőtt jelent ismét meg.

MEGHOSSZABBÍTOTTÁK AZ E. M. E. JOG-ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLYA PÁLYÁZATÁNAK HATÁRIDÉJÉT. Kolozsvárról jelentik: Több oldalú megkeresésnek engedve az E. M. E. Jog- és Társadalmi szakosztálya, a székely jog köréből kiírt pályázat határidejét, mely az eredeti kiírás szerint f. évi március hó 31-én járt le, 1939. május hó 31-éig hosszabbította meg, melyről tudomásvételül értesítik az érdekelteket.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadó-hivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

A nagyvárad evangélikusok évi közgyűlése. A nagyvárad evangélikus egyház vasárnap, az istentisztelet után tartja évi közgyűlését, melyre a hívek és a női bizottság tagjai ezúton is meghívattak. A tárgyak fontosságára való tekintettel elősorban a presbiterek pontos megjelenését kéri az elnökség.

HÉTEZERKÉTSZÁZ AKTÁT LOPOTT EL EGY AMERIKAI RENDŐRSZÁZADOS. Newyorkból jelentik: Brooklyn városnegyedben panaszt emeltek Behan rendőrszázados ellen, mert az őrszobáról 7200 aktát lopott el. A lopással kapcsolatban két nappal ezelőtt egy rendőr szolgálati fegyverével agyonlőtte magát.

Torda város új költségvetése. Saját tud. A városnak 1939—40. évi költségvetése a következő főbb számadatokat tartalmazza: Rendes bevételek és rendes kiadások egyenlegi végösszege 12 millió 763 ezer 500 lei. Rendkívüli bevételek és kiadások végösszege 5 millió 837 ezer lei. — Együtt a város adminisztrációs költségvetésének bevételi és kiadási egyenlegi végösszege 18 millió 600 ezer 501 lei. Ezenkívül a városi vágóhid és műjégyár üzemének 1939—40. évi költségvetési öszbevételi és kiadási összege 1 millió 80 ezer lei. A város tulajdonát képező és Banyafürdő üzemi költségvetésének bevételi és kiadási végösszege 628 ezer 200 lei. A fő és üzemi költségvetések végösszege tehát 20 millió 308 ezer 701 lei végösszeget tesznek ki.

TIZEZER SAJTÓHIBA EGYRAKÁSON.

Ottawából jelentik: Lichtenstein József saskatoon-i lakos a kanadai nemzeti múzeumra hagyta sajtóhiba-gyűjteményét, amely tizezernél több furcsa és mulatságos sajtóhibát tartalmaz.

Szlovákiában jelentkezniök kell a művészeknek, írónak és újságíróknak a rendőrségen. Pozsonybol jelentik: A rendőrigazgatóság felhívta a pozsonyi művészeket, festőket, szobrászokat, építészeket, zeneszerzőket, énekeseket és filmszínészeket, hogy nemzetiségi különbség nélkül haladéktalanul jelentkezzenek a rendőrségen személyi okmányaik felmutatása mellett.

ELÁRVEREZTEK LONDONBAN A XIII. LAJOS KORABELI „CSODAÓRÁT.” Londonból jelentik: Egy műárverésen 480 fontért vettek meg egy csodálatos órát, XIII. Lajos udvari órásnak, Gribelin Ábrahámnak remekművét. A csodaóra számlapja a másodperceken, percekén és órákon kívül jelzi a hét napjait és a hónapokat, a Zodiacus jeleit és a hold változásait is. A belsejében lévő vésett lapokon a nap kellének és leszálltának órái és percei láthatók. Aranyozott burkolatát domborművek díszítik, amelyek Párizs itéletét, továbbá a lantján játszó Orpheust ábrázolják kilenc műzsájával.

Temetés. Özv. nedeczei és ruttkai Ruttkay Aladárné szül. Zsarkó Erzsébet 59 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 6 órakor volt a Haller-kápolnában. — Kozák János 71 éves római katolikus egyházi Nagyváradon meghalt. Temetése pénteken délután 3 órakor volt a Templom-utca 2. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”.)

Varga Bálint szabómester 37 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése április 13-án délután 6 órakor volt a Rulikovszky-temető kápolnában. — Özv. Krajcsi Györgyné szül. Mihálik Anna 72 éves korában meghalt. Temetése április 15-én délután 5 órakor lesz a seleusi gyászháztól az ottani temetőbe. (Caritas.)

SZÍNHÁZ

„Via Mala”

— John Knittel színművének bemutatója —

Szerdán este mutatta be a Thalia próza-együttese John Knittel „Via Mala” című 4 felvonásos színművét. A megrázó erejű és lélektani felépítésű darab nagy sikert aratott. Igazán sajnáljuk, hogy a darabot a rövid vendégzereplésre való tekintettel csak egy előadásban hozták színre. A darab rövid tartalma egyébként a következő:

Richenau András vizsgálóbíró megismerkedik Lauretz Sylvia nevű fiatal pincérlánnyal és a fiatalok között szerelem fejlődik ki. Sylvia a szerelem elől szüleinek hagyvidéki fűrészmalmába menekül. Otthon megtudja, hogy testvérei: Haena és Nicolaus végső kétségbeesésükben megölték édesapját, aki tönkretette az egész család életét. Izgága, részeges, verekedő és roszindulatú ember volt, édesanyjuk a sok bánattól eszelős lett, Nicolaus után baltát dobott, úgy hogy egész életére nyomorékká lett, Sylvianak pedig a karját törte el. A család igyekezik eltusolni a gyilkosságot és úgy állítja be a dolgot, mintha az apa eltűnt volna. Richenau Sylvia után megy és feleségül kéri. A leány tiltakozik.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rosz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást, nyujt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

azt hozza fel indokul, hogy nem állik a gazdag és előkelő állású Richenauhoz. Végül azonban enged és a fiatalok összeházasodnak. Boldog életükbe azonban beleszól a kikerülhetetlen sors. Az apa eltűnési aktái a törvényszéki elnök kezébe kerülnek, aki Richenaut bizza meg az ügy kivizsgálásával. A fiatal vizsgálóbíró megdöbbenve jön rá az igazságra a lelkében szörnyű tusa kezdődik. Egyik oldalon áll az igazság és a törvény szigorú paragrafusai, másrészt az emberi érzés és családjának, valamint felesége családjának nyugalma és boldogsága. Édesanyja kéri, hogy magára hagyja, hogy minden befolyástól függetlenül dönthesse. Richenau végül is hosszúas vívódás után a törvényszéki elnökre bizza a döntést, aki aláírja a holtánnyilváníti aktát.

A Via Mala szerepei nehéz megoldások elé állították a szereplőket, de annál inkább kiérdemlik a díceéretet. A Lauretz család minden tagjának arcán ott áll az állandó rettegés és a nyugtalan lelkiismeret. Ez jellemezte minden szavukat és minden mozdulatukat. Fényes Alice Sylviája és Erényi Böske Hannéja felejthetetlenül finom, de egyben megrázó alakítás. Erényi Böske finom és mégis ellenállhatatlan erejű alakítása az igazi művészetet tükrözte vissza. Nagy István a vizsgálóbíró szerepében mindvégig mélyseges emberi hangokat szólaltatott meg. Előbb az álmok régióiban szárnyal, de amikor szembe kerül a nagy problémával, a valóság rögein holladozik. Kovács György egyszerű eszközökkel formálta meg Nicolaus figuráját. A darab elején kiérett tulzott, de a második felvonástól kezdve mind erőteljesebb és megkapó alakítást nyújtott. Benes Ilona az eszelős anya nehéz szerepében kielégített, Tóth Elek, Paál Magda és Feledi Éva járultak még hozzá a darab sikeréhez.

Szabados Árpád aprólékos gondú, művészi rendezését külön kell kiemelnünk. (h. s.)

Suchianu vezérigazgató látogatása Berlinben

Képünk az UFA babiloni stúdiójában készült a „Halmó Jannie” című film forgatása közben. Jobbra balra: V. Molin elnök, Suchianu vezérigazgató, Rökk Marika és von Theobold művészeti igazgató.

KÖZGAZDASÁG

Életbelépett a román-francia új fizetési egyezmény

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bank utasításokat adott a március 31-én létrejött román-francia új fizetési egyezmény végrehajtására. A Jegybank rendelkezései szerint az egyezmény április 8-án lépett életbe. A Franciaországba, Algírba, Marokkóba és Tuniszba exportált román áruk ellenértékének felosztása, kivéve a petróleumot és búzát, a következőképpen történik:

60 százalékot a Nemzeti Bank vesz át és azt az exportőröknek hivatalos árfolyamon prémiummal együtt számolja el. 20 százalékot az exportőrök szabadforgalomba hozhatnak és felhasználhatnak bármilyen szabad erősdevizájú országban történő kifizetésre felhatalmazott bankok útján, további 20 százalék szintén szabadforgalomba hozható, azonban ez az összeg csak francia áruk behozatalára használható fel és pedig az egyezmény életbeléptetésétől

kezdődőleg importált áruk fizetésére.

Franciaországba, Algírba, Marokkóba és Tuniszba kiszállított búza és petróleum ellenértékét 70 százalékban a hivatalos árfolyamon prémiummal, 30 százalékát pedig szabadforgalomba hozhatják az exportőrök bármilyen erős devizájú államban történő kifizetésre.

Ami a Franciaországba, Algírba, Marokkóba és Tuniszba eszközölt kompenzációs exportot illeti, az új fizetési egyezmény életbeléptetésétől kezdődőleg az A. listán megjelölt áruk devizakvótája beszolgáltatandó a Nemzeti Banknak, a fennmaradó rész a B. listán szereplő, kizárólag franciaországi behozatalra használható fel.

Az új egyezmény életbeléptetéséig eszközölt import ellenértéke csak bizonyos diszponibilitásból nyer kiegyenlítést a diszponibilitás keretén belül.

9000 leire csökkent a búzaprémium

Közepes forgalom, változatlan ár a gabonapiacokon

A gabona világtőzsdéken az elmúlt hét folyamán intenzívebb vásárlások voltak észlelhetők egyes európai államok részéről, főleg búzában és kukoricában, az árak azonban változatlanok maradtak. A tengerentúli államok búzakiállítása állandóan tart és így a rotterdami és Liverpooli gabonátőzsdéken újabb gabonaárreceszt nem tartanak kizártnak az elkövetkező hetekben.

A romániai gabonátőzsdéken az elmúlt héten közepes forgalom bonyolódott le. A külföld fokozott érdeklődést mutat a román kukorica, zab, főzélékek iránt is. A búza exportprémiumát a román kormány április 9-étől kezdve 13.000 leiről 9000 leire mérsékelte. A búzaárakban némi visszaesés mutatkozik, a kukorica, zab és főzélékek árai alig változtak.

A romániai fontosabb gabonátőzsdéken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 80 kg-os búza (40% idegen anyag) 40.000 lei, 42 kg-os zab (30% kal) 45.875 lei,

62-63 kg-os árpa (40% kal) 39.000 lei, idei kukorica (17% nedvességtartalommal) 38.400 lei.

Braila: 79 kg-os búza (2 plus 20% kal) 41.250 lei, 72-73 kg-os roza (4 plus 40% kal) 34.000 lei, 58-59 kg-os árpa (50% kal) 34.000 lei, 41-42 kg-os zab (50% kal) 46.500 lei, napraforgómag 49 ezer lei, lenmag 135 ezer lei, repce 73.000 lei.

Galati: 80 kg-os búza (30% kal) 42.250 lei, 78 kg-os (30% kal) 41.000 lei, 59-60 kg-os árpa (60% kal) 35.000 lei, 40 kg-os zab (50% kal) 46.000 lei, 69-70 kg-os roza (5 plus 50% kal) 33.000 lei, kukorica 38.750 lei, bab 103.000-105.000 lei, vadrepce 68.000 lei, Naveta-repce 85.500 lei, tökmag 87-89 ezer lei, napraforgómag 48-49 ezer lei, Victoria borsó 65 ezer lei, lenmag 130 ezer lei, kendermag 77 ezer lei.

Constanta: 79 kg-os búza (20% kal) 42.500 lei, 74 kg-os roza (50% kal) 35.250 lei, 5 kg-os árpa 34 ezer lei, kukorica (17% kal) 40 ezer lei, Transilvania bab 109 ezer, 41-42 kg-os zab 45 ezer lei vagononként.

A földművelésügyi minisztérium veszi át a CAPS hatáskörét

Külön ügyosztályt állítanak fel az állami erdőbirtokok kereskedelmi igazgatására. A Mezőgazdasági Kamarákon belül erdőügyosztályt is szerveznek

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium átszervezéséről intézkedő új törvény az ország fatermelését érintő nagyjelentőségű rendelkezést tartalmazza. Egyik szakasz értelmében ugyanis külön ügyosztályt állítanak fel az állami erdőbirtokok kereskedelmi igazgatására. Ezzel megszűnik a CAPS autonóm erdőpénztár közel 15 esztendő óta intézménye és a tulajdonát képező erdőségek és üzemek ügyvitelbe beleolvad a földművelési minisztériumba.

Az erdőbirtokok kereskedelmi igazgatóságának négy tagja lesz, akik közül hármat az állandó mezőgazdasági tanács tagjai közül neveznek ki, míg a negyedik tagja egy műszaki igazgató lesz.

Igen fontos intézkedése még az új törvénynek, hogy a Mezőgazdasági Kamarákon belül erdőügyosztályt is szerveznek.

A megyei mezőgazdasági kamarák is nagy átalakuláson mennek keresztül a most közzétett törvény szerint: kamarai szövetségeket, amely a fővárosban székel, felosztatták, magukat a megyei kamarákat pedig szorosabban

vonták be az állami közigazgatás kerete közé.

Az új törvény kimondja, hogy az erdőbirtokok most felállított kereskedelmi igazgatósága résztvehet a fatermelők szakmai egyezményeiben és szövetezéseiben. Ez tehát annyit jelent, hogy azokban a megállapodásokban, amelyet a hazai fatermelő vállalatok az árak és a kitermelés szabályozására kötnek szoktak, az erdőkinestár a megváltozott formában is érvényesíteni kívánja befolyását.

Szakmai körökben érdeklődéssel várják, hogy miként nyer megoldást azoknak a képviselői és eladási megállapodásoknak a kérdése, amelyeket a CAPS egyes magánvállalatokkal kötött. A CAPS által kitermelt fenyődeszkaanyagot a belföldön kizárólagossággal a Kolozsvár székhellyel működő „Comertul Lemnului S. A.” hozza forgalomba. A Magyarországra exportált áruk eladására nézve pedig a Budapest székhellyel dolgozó „Arbor” társaságnak van megállapodása. Ezenkívül több alképviselője is van a CAPS-nak az ország területén.

A német protektorátus alá eső vidékek gazdasági válsága

Berlinből jelentik: (V. V.) A Szudetavidéknek a birodalomhoz történő csatlakozása után, a megmaradt Cseh-szlovák állam meglehetősen nagy gazdasági válságnak volt kitéve. A megmaradt állam lakosságának 44.5%-a mezőgazdasági, erdészeti és halászati termelésben volt foglalkoztatva, 33%-a az iparra és bányászatra esett, 12.4%-a kereskedelembe és bankokban valamint a közlekedésben volt alkalmazva, 8.1%-a közhivatalokra esett és a szabad pályákra, 1.9%-a pedig mint házi és háztartási alkalmazott szerepelt.

Már maga ez az összeállítás igazolja, hogy az arány igen rosszul és hátrányosan oszlott el az egyes foglalkozási ágakra, annál is inkább, mert a müncheni események utáni állam gazdasági struktúrája alaposan megváltozott és egyensúlyát meg nem találhatta. A termelés és nyersanyag termelésről közelebbi adatok még nem állnak rendelkezésre, ezeket még fel kell dolgozni, de már a múlt hónapok katasztrófális hatásai nyíltan igazolják, hogy a Cseh-Szlovák államnak már nem volt meg gazdasági alapja. Csak egy példa: a Kladnói széntermelés 1936-ban 1.49 millió tonnát tett ki, míg a többi terület szénbányáira csak 6000 tonna esett. A Kladnói szénbánya lekapcsolása után Cseh-Szlovákia széntermelése még távolról sem elégitette ki a belső fogyasztást.

Tervezetet dolgoznak ki a szatmármegyei szántóföldek megmunkálására. Saját tud. A tavaszi időjárás már két hét óta kedvező, mégis, a tavaszi mezőgazdasági munkák a megye területén igen nehezen haladnak előre. Ez az illetékes hatóságokat komoly cselekvésre indította. Mint már jelentettük, a prefektúra elrendelte, hogy a falvak lakossága azoknak a földjét, akiket katonai gyakorlatra hívtak be, közös erővel munkálja meg. A mezőgazdasági kamara megkeresésére, az összeállított tervezet szerint most a közegeházakon dolgozzák a mezőgazdasági munka pontos szabályzatát, amely az illető község határára fog vonatkozni.

Invitare. „Alianța” Societate Cooperativa de credit a Industrișilor din Oradea va ținea la 23 aprilie 1939 la orele 11 în Str. Dr. N. Bolcaș No. 6. adunarea generală ordinară, la care invităm pe membri în senzul §-ului referitor al statutului cu aceea, că în caz dacă la aceasta membri nu se vor prezenta în număr suficient pentru votare în 30 aprilie 1939 a. c. la orele 11 se va ținea tot acolo o nouă adunare generală, care va decide despre obiectele puse la ordinea zilei, fără considerarea la numărul prezentilor. — Ordinea de zi: Raportul despre rezultatul gestiunii anului 1938 și darea descărcării. — 2. Stabilitatea bilanțului pe anul 1938. — 3. Dispozițiuni asupra beneficiului net. — 4. Alegerea alor 3 membri în direcțiune. — 5. Alegerea alor 2 membri în comisia de cenzori. — 6. Aprobarea budgetului pe anul 1939. — 7. Stabilitatea condițiilor de acord a împrumutului. — 8. Eventuale propuneri, după aceasta urmează: raport despre activitatea Reuniunii de urmormântare. — Raportul comitetului de cenzori și bilanțul examinat de cenzori sunt afișate în localul cooperativei spre vedere. — Direcțiunea.

Apechirdetése

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

komplet hálószoba és egyéb bútorok, szabóasztal, vasalók, vándoln. Nagyvárad, Str. Alexandri 44. Simay.

Herbst

óra-, ékszeráruház. Rezele Ferdinand 3. szám. Nagyvárad. Doxa, Omeza óra 800-1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karakgyűrűk 14 karátos aranyból. — Vessék arany, ezüst, briliáns kszereket, arany órákat.

Hülänpéle

szavanként 3 lei

Elveszett

Ferenci János névre szóló 027.869 számú C. F. R. vasúti igazolvány a Kaszárnya-után. Megtaláló kértetik juttassa el Nagyvárad Vlahuta-u. 53. sz. alá.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Erdőkölödni: Nagyvárad, Sar. Take Jonescu 23.

Szárgatövek,

elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Arpád szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén).

LEGUJABB

Az angol külügyi vita végetért

Sir John Simon belügyminiszter záróbeszéde kiemelte a Romániának nyújtandó kezesség fontosságát

Londonból jelentik: Az alsóház külügyi vitája csütörtökön az éjjeli órákban ért véget. Az elhangzott felszólalásokra a kormány nevében Sir John Simon belügyminiszter válaszolt és ő zárta le a külügyi vitát. Kijelentette, hogy a Romániának adott kezességre az angol kormány nagy súlyt helyez és a kezességnek a részleteit a közeljövőben angol tárgyaló-bizottság állapítja meg Bucurestiben.

Sir John Simon a továbbiakban megcáfolta, hogy a kormány halogató politikát folytatna. Anglia és Szovjet kapcsolatairól beszélve, kifejtette, hogy az angol kormány nem vehette tekintetbe a szovjet javaslatot, amely négyhatalmi konferenciát ajánlott. Különböző államok aggodással fogadták ezt a tervet. Anglia nem dolgozott a Szovjet háttámogótt és a tanácskozások minden fázisáról értesítette a Szovjetet. Anglia nem akarja visszautasítani a Szovjet segítségét, de vannak közelebbi és nagy államok, amelyeknek a támogatása és a segítsége sokkal fontosabb.

Angol kezességvállalás Törökországért, ha az angol hadihajók áthaladhatnak a török tengerszoroson.

Londonból jelentik: Az alsóház legközelebbi ülését a jövő kedden tartják meg. Ugy tudják, hogy Chamberlain ezen az ülésen bejelenti, hogy az angol kezességet kiterjesztik Törökországra is. Arról is tudnak, hogy a keddi alsóházi ülésen már arról is bejelentés történik, hogy Anglia Görögországgal, Romániával és Törökországgal kétoldalú szövetségi szerződést köt. Anglia a szövetséghez való csatlakozásra szólítja fel az északi államokat is és beléphet a szövetségbe minden olyan állam, amelyik ellenséges támadástól tart.

Londonból jelentik: Angol kormánykörök szerint az angol külpolitika legsürgősebb feladata Törökországnak a szövetségbe való bevonása, azután a Balkán-államok közötti viszonyok mélyebbététele és Bulgária megnyerése. Törökország tekintetében Anglia a kezesség ellenében azt kívánja, hogy Ankara adjon biztosítékot arra, hogy az angol hadihajók áthalad-hassanak a török tengerszoroson. A további cél a Törökország iránti kezesség vállalásnak kétoldalú egyezményre való kiszélesítése.

Jugoszlávia kitar a tengelyhatalmakkal való barátság politikája mellett.

Belgrádból jelentik: A belgrádi lapok részletesen ismertetik Chamberlain és Daladier beszédét, anélkül azonban, hogy bármiféle megjegyzést fűz-nének hozzá. Illetékes politikai körök megállapítják, hogy Jugoszlávia eltántoríthatatlanul kitar az ország függetlensége és a tengelyhatalmakhoz való barátságán alapuló eredményes politikája mellett. Azok a hírek, amelyeket céltatosan terjesztenek arról, hogy Jugoszlávia veszélyben van, teljesen alaptalanok és teljesen átlátszó a hírek terjesztőinek a szándéka. Jugoszlávia elég erősnek érzi magát arra, hogyha sor kerül rá, megvédi érdekeit. A jelen pillanatban azonban érdekeit nem látja fenyegetve.

Olasz, német és lengyel közhangulat az angol-francia nyilatkozatok után.

Rómából jelentik: Az irányadó körök Olaszországban nyugodtan fogadták Chamberlain angol miniszterelnök és Daladier beszédét. Chamberlain beszéde kissé meglepte az olaszokat, de nem váltott ki semmi reakciót.

Római politikai körök kijelentése szerint az újabb garanciaadásokra semmi szükség sem volt és Chamberlain beszéde, ha nem is vezetett a helyzet súlyosbítására, a nemzetközi béke szempontjából pozitív értéket nem jelent.

Rómában egyébként nagy várakozással tekintenek Mussolini és Göring római megbeszélései elé. Berlinből jelentik: Az angol és francia nyilat-

A román sajtó vezető lapjai elégtétellel fogadják az angol és francia biztosítéki nyilatkozatot

Bucuresti. Saját tud. Az angol-francia nyilatkozattal kapcsolatban a bucaresti lapok a következőket írják:

A „Curentul”: Az angol nyilatkozat annak bizonyítéka, milyen nagyjelentőségűnek talál Anglia minden megnyilatkozását, ami a békét érinti. A nyilatkozat jelentőségét megkettőzi a francia nyilatkozat. Ezeket a nyilatkozatokat csak mint természetes jelenségeket tekintjük. A pillanatnyi politikai helyzet reális velejárójának. Ami minket illet, mi megmondhatjuk, hogy Románia mindig függetlenségéért és határainak épségéért való politikát folytatott. A jelenlegi kormány csak kihangsúlyozza ezt a politikát. — Chamberlain szavait az elégtétel érzésével fogadjuk. A mi népünk értékkel minden cselekvést, amely hozzájárul az európai békéhez. Az angol garancia úgy tűnik fel nekünk, mint erőfeszítésünk igazságos és lojális elismerése. Minden hasonló ténnyel, bárhol is jön és ami a garancia formáját venné fel, úgy fogad Románia, mint a barátaink bizonyítékát. El vagyunk tökélyve, hogy megvédjük magunkat és minden ilyen biztosítékot meg fogunk köszönni. Bizonyos, hogy Chamberlain, amikor a Balkán-béke kockázatáról beszél, szomszédainkra gondol. Ezeket a szavakat nem lehet félreérteni. Tudott dolog az is, hogy mi nem tesszük különbséget a nemzeti függetlenség és a területi épség között. Nagy-Britannia nem várta meg, hogy Románia vagy

kozattal szemben még nem alakult ki a határozott német álláspont. A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz különösnek tartja, hogy Chamberlain az albániai eseményeket használta fel kiinduló pontnak, amikor erre semmi ürügye sem volt. A mostani angol politika csak arra irányul, hogy a nyugati demokráta hatalmak állandó nyugalanságban tartsák a kis országokat és ezzel rájuk kényszerítve szövetségüket, eljussanak céljukhoz és feltételek nélkül kövessék Angliát és Franciaországot. A kis államok közül most Törökország következik — fejezi be cikkét a lap.

Varsóból jelentik: A lengyel lapok Chamberlain beszédével foglalkozva arra utalnak, hogy szem előtt kell tartani a diplomáciai kifejezések szabotosságát. Azt meg kell állapítani — írják a lapok —, hogy a csütörtöki nyilatkozatok nem jelentenek Lengyelország számára új kötelezettségeket.

Görögország kérje ezt az elégtételt, hanem spontán módon magától ajánlott fel garanciát.

A „Timpul”: Minthogy Chamberlain nyilatkozatában Romániáról van szó, helyénvalónak tartjuk kijelenteni, hogy Románia már több ízben nyilvánította akaratát függetlensége és határai megvédésére. Kifejezésre juttatta azt a ténnyel is, hogy a béke és a megértés politikáját folytatta. Románia igyekszik gazdasági kapcsolatát fejleszteni minden állammal, amelyhez érdekük fűzik. Az erre vonatkozó megállapodásokat tiszteletben tartja. Ie a gazdasági kapcsolatok tovább fejlesztése az általános helyzet állandóságától, a biztos és tartós békétől függ. Minden, a békének adott biztosíték megfelel Románia érdekeinek és politikájának. A Chamberlain és Daladier által adott nyilatkozat, amelyet Anglia és Franciaország saját kezdeményezésükre önként adtak, a baráti érzés kifejezője, mit teljes köszönettel fogadhatunk. Meg vagyunk győződve arról, hogy amilyen mértékben megcsokorodnak ezek a garanciák és amilyen mértékben a békés légkör, amit ezek a garanciák képeznek, kiterjed erre a világra, minden nép hasznát fogja látni azoknak. Biztos, hogy ezek a baráti tények meg fogják nyugtatni a lelkeket határainknál, kifejezésre juttatván, hogy a lojális és jóakaratu kapcsolatok hasznosabbak mindenki számára, mint a jogtalan és barátságtalan magatartásban való szerveződés.

Angol, német és francia sajtóvélemények a magyar külügyminiszter beszámolójáról

Az angol és francia lapok kiemelik a Romániával kötendő kisebbségi egyezmény jelentőségét

Londonból jelentik: Valamennyi angol lap rokonszenvesen hangon ír Csáky gróf magyar külügyminiszter csütörtöki politikai beszámolójáról. Dícsérik a lapok Magyarország békés, céltudatos és óvatos politikáját. A Daily Mail kiemeli, hogy Magyarország által kívánt kisebbségi egyezmény alkalmas a szomszédai helyzet megnyugtató rendezésére.

Berlinből jelentik: A berlini lapok feltűnő helyen közlik Csáky gróf magyar külügyminiszter beszédét. Különösen azt a részt emelik ki, amelyben a magyar külügyminiszter indokolja a genfi ligából való kilépését. A Völkischer Beobachter szerint az építeni kész ifjú államok arcvonala tágul. A lap csatlakozik Csáky indokolásaihoz és kifejti, hogy Magyarországnak a Népszövetségből való kilépése több államot gondolkodóba ejt, hogy vajjon a Népszövetségből való kilépés vagy bennmaradás nem jelent-e állásfoglalást.

Párizsból jelentik: Csáky külügyminiszter expozéját a francia lapok kivétel nélkül előkelő helyen közlik. Különösen kiemelik a beszédből a Romániára vonatkozó részt és azt, hogy Magyarország régi kívánalma az, mellyel a Romániában élő magyar kisebbségek jogai felől államközi egyezményt kíván létrehozni. A román álláspont eddig az volt e kívánalommal szemben, hogy a kisebbségi kérdés belügy, ami nem tartozik államközi elintézés alá. A Magyarország részéről újból fölvetett kívánalom alkalmas arra, hogy az eltérő álláspontok tekintetében megoldást találhassanak.

Rómából jelentik: A Daily Mail római jelentése szerint Göring és Mussolini Rómában találkoznak. A találkozón megbeszélések tör-

ténnek a tengelyhatalmak jövőbeli további együttes munkájáról. Göring Rómából való elutazásakor Mussolini személyes üzenetét viszi Hitlerhez.

A varsói német követ a lengyel külügyminiszternél Beck útja Franciaországba. Gafencu találkozása Beck-kel

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter csütörtökön kihallgatáson fogadta Moltke varsói német nagykövetet. A kihallgatásról csak szószavú hivatalos közleményt adtak ki és nem ismeretes, hogy a tanácskozáson mire vonatkoztak.

Londoni lapjelentések szerint Beck még április vége előtt Párizsba utazik. A Daily Mail értesülése szerint Varsóban úgy tudják, hogy a francia kormány a francia-lengyel szövetséget francia-olasz háború esetére is ki szeretné terjeszteni.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint április végére Gafencu román külügyminisztert is Párizsba várják. Ugy tudják a lap, hogy Gafencu itt találkozik Beckkel és tisztázzák a lengyel-román viszonyt, valamint megvizsgálják, hogy milyen lehetősége van egy Varsó-Bucuresti és Moszkva közötti együttműködésnek.